

Öt millió lei a vízben

Irta: Dr. Nagy Sándor.

5.000.000! — hétjegyű szám, nagy összeg, ennyit akarnak most költeni az aradi vízellátási építkezésekre és felszerelésekre, hogy tiszta és szagtalan ivóvíze legyen Arad város lakosságának. Ha ez a remény valóra válik: megéri a pénzt, — de, ha az eredmény csak ideiglenes lesz, hiába költöttünk 5 milliót. Meg kell tehát alaposan vizsgálni a dolgot, mert naiv érvelés az, hogy, mivel az összeg megvan és pedig 2 millió a vízművek feleslegében, 3 millió erre a célra a városi pénztárban — nosza hát dobjuk oda, mintha bizony az nem a mi zsebünkben került volna elő és csak afféle Csáky-szalmája lenne.

Amde a vízművek igazgatója a napokban egy „új rendszert” ismertetett, mellyel biztosra veszi, hogy egy esztendő leforgása alatt megszabadítja a vizet az agresszív szénasavtól, vas-tól és mangántól vagyis azon elemektől, melyek azt színessé, szagossá és így élvezhetetlenné teszik. A rendszernek lényege: a víznek levegővel való keverése és szűrése.

Ez a rendszer alapjában nem új. Visszaemlékezem, hogy sokat foglalkoztunk annak idején ezzel a kérdéssel közgyűléseken, újságcikkekben, az ügy a minisztériumot is megjárta és dr. Pasgay István 1904-ben egy kitűnő, tudományos megállapításokra és saját vizsgálataira alapított monografiát írt az aradi ivóvízről, bebizonyítván, hogy oxidáció által a vizet magántalanítani nem lehet, amint hogy az angoloknak ez nem is sikerült. Egyidejű tartott ugyan a kedvező hatás, de azután újra megjelent a mangán, eldugaszolta a csöveket és ismét nyakig ültünk a zavaros vízben.

Vizsgálva az új rendszert úgy látom, hogy a kémiai tudomány ma is ott tart a mangántalanítás kérdésében, ahol 30 évvel ezelőtt, mert ma sincs egyéb és biztosabb eszköze, mint az oxidálás és szűrés. De azért nem merném állítani, hogy, ami az angoloknak nem sikerült, az most is fiaskót fog vallani. Lehetséges ugyanis, hogy az akkori sikertelenséget az okozta, hogy a vízellátó berendezések fejlesztése nem tartott lépést a fogyasztás növekedésével és a kisebb mennyiségre dimenzionált készülékek természetesen nem voltak képesek a nagyobb mennyiségű mangánt a vízből kicsapni. A vízművek igazgatója komoly szakember és elhiszem neki, hogy egy rayonban már ebben a hónapban, egy év alatt pedig az egész városban jó ivóvizet fogunk kapni. — a kérdés csak az, hogy bizonyos idő múlva nem-e újra tisztelni fog a mangán, amikor már bottal üthetjük az 5 millió nyomát.

Van Bajorországban egy Erlangen nevű város, melyet az angolok idejében összehasonlítás céljából emlegettünk, mert taláviszonyai vizsgálattal szempontjából ugyanolyanok, mint Aradé, körülbelül egy időben csinálták ott a vízvezetékét, ott is baj volt a mangánnal, de, úgy tudom, radikálisan segítettek. Jó volna érdeklődni és információt kérni Budapestről is, melynek vize szintén mangán-tartalmú.

Laikus ésszel úgy gondolom, hogy a csövek gyakori öblítése és successiv kicserélése által nagyrészen el lehet érni az eredményt. Továbbá állandóan gondozni, modernizálni kell a vízvezetési berendezést és a feleslegeket erre a célra fordítani, nem pedig a város különféle szükségleteire, mint gyakran megtörtént. Ha pedig még mindig marad pénz: szállítsák le a víz árát. Néhány évvel ezelőtt a víz köbméterének árát 6 lejről 12 lejre emelték fel azzal, hogy a többlet investíciókra kell és a drágítás csak átmeneti, de még ma is a felemelt árat fizetjük.

Nem vagyok tehát az ellen, hogy a kísérletezés megtörténjen és mindent megpróbál-

Romániát tíz kerületre osztják fel az új közigazgatási törvény alapján

Mellőzik a történelmi szempontokat és a felosztás gazdasági szempontból történik — Könnyítések a költségvetések jóváhagyásánál — Az új törvény csak kétszáz paragrafusból áll

Felülvizsgálják 1924-ig visszamenőleg az állami tisztviselők kinevezését

Bucurestiből jelentik: Gyökeres változások előtt áll Románia közigazgatási rendszere. Ez a közigazgatási reform ugyszólván jellemző vonása minden romániai kormányváltozásnak, minthogy minden új rezsim köteleességének tekintik az adminisztrációs viszonyok megreformálását.

Ottescu belügyi államtitkár ma fogadta a sajtó képviselőit, kik előtt ismertette az új közigazgatási törvényjavaslatot. A belügyi államtitkár kijelentette, hogy az új közigazgatási törvény alapfeltétele a racionalizálás, amellyel a közigazgatás egyszerűsítését akariák elérni. Az országot tíz közigazgatási kerületre fogják felosztani és ennél a felosztásnál mellőzni fogják a történelmi szempontokat, mivel a jelenlegi viszonyok között csak gazdasági szempontokat lehet figyelembe venni. A közigazgatási kerületek élén ugynevezett inspektor general adminisztratívok fognak állani, akiknek a törvény meglehetősen széles hatáskört fog biztosítani. A törvény megszünteti a közigazgatási bíróságokat és azokat ismét az igazságügyminisztérium hatáskörébe utalja át. Ezek a szervek csak mint ellenőrző tényezők fognak működni.

Érdekes ujtása az új közigazgatási törvénynek, hogy megkönnyíti a városi, valamint a falusi költségvetések elkészítését. A községek költségvetését ezentúl ugyanis a főszolgabíró, a városokét a megyei prefektúra, a nagyobb és törvényhatósági joggal rendelkező városokét a kerületi inspektorátus, míg a főváros költségvetését a belügyminisztérium fogja jóváhagyni. A közigazgatási tisztviselők közül erre a célra külön szervezet fognak létesíteni, amelybe azonban csak bizonyos képzettségű tisztviselőket vesznek fel. Az új tervezet mindössze kétszáz paragrafusból áll.

Az új rendszerrel az állami tisztviselőkre súlyos idők járnak. Törvényerőre emelik ugyanis azt a kormányrendeletet, amelynek értelmében 1924-ig visszamenőleg, ettől az évtől kezdődőleg kinevezett állami tisztviselők kinevezésének körülményeit felülvizsgálják. A köztisztviselők felülvizsgálása során igen sok tisztviselőt kívánnak elbocsátani és a megmaradtak között is alapos rostálást végeznek olyanformán, hogy képesítésüknek megfelelő beosztásba és fizetési osztályba helyezik.

Hindenburg elnök kihallgatáson fogadta Hitlert

Több mint egy órában keresztül tartott a kihallgatás. A tömeg lelkesen énekezte Hitlert — Poltikai körökben feltűnést keltett a kihallgatás. A Brüning-kormány letette az esküt

Berlinből jelentik: Ma délelőtt Hindenburg birodalmi elnök kihallgatáson fogadta Hitlert, aki negyed 11 órakor autón érkezett meg az elnök palotájához. Többen értesülést szereztek Hitler látogatásáról és nagy tömegben csoportosultak a palota elé, úgy, hogy a rendőrség is kivonult, nehogy esetlegesen rendezettség történjen. Hitler kihallgatása egy óránál is több ideig tartott és amikor eltávozott, a tömeg megkésztetődött. Amidőn a nemzeti szocialisták vezére, Gühring százados társaságában megjelent, a tömeg lelkesen megjelenezte. Hírek szerint az elnököt a pártja céljairól informálta, továbbá megbeszéltek az aktuális bel- és külföldi eseményeket.

Az új Brüning-kormány tagjai ma délután letették az esküt.

Német politikai körökben nagy feltűnést keltett, hogy Hindenburg elnök épp ma dél-

előtt fogadta kihallgatáson Hitlert, tehát ugyanazon a napon, amikor az új Brüning-kormány letette az esküt. Ebből arra következtetnek, hogy a német kormány teljes jobboldali beállítódása most már befejezett tény. Így Brüning új kormánya teljes mértékben a jobboldalra, sőt a szélsőjobboldalra is fog támaszkodni.

Általános érdeklődéssel tekintenek az elé is, hogy a francia diplomácia hogyan fogja fogadni a jobboldali, nacionalista alapokon megalakult új német kormányt.

A Brüning-kormány tagjai különben csak részben képviselik a szélső jobboldali pártokat, a szocialisták tehát éppen ezért átmeneti kabinetnek tekintik. Ha Brüning kabinetjét később átalakítja, valószínű, hogy a szocialista pártok politikusai részére is juttat abban tárcát.

janak, hogy jó vízhez jussunk, hiszen a kérdés megoldása elodázhatatlan, de biztonságot kell nyernünk, hogy az 5 milliós befektetés produktív lesz. Tudnunk kell biztosan, mit kapunk a pénzünkért: ideiglenes vagy állandó eredményt? Meddig lesz elég ez a nagy összeg? Mennyit kell majd újra befektetni, ha tovább fejlesztik a berendezést? Mert a bővítés is halaszthatatlan, sőt ennek sok uccára már régen megkellett volna történni, de a mai nyomorúságos helyzetben ki fogja viselni a bővítés költ-

ségeit és hogyan lehet ezeket az amúgy is túlterhelt lakosságra hárítani? Olyan kérdések ezek, melyekkel a vezetőségnek eleve tisztában kell lennie, mert régi igazság: gouverner c'est prévoir. — magyarul: nézz messzibbre az orrodnál!

Adakozzunk a munkanélkülieknek!

Triumvirátus a nemzeti-parasztpárt élén

Maniu még mindig hajthatatlan. — Mihalache lesz valószínűleg az új vezér.

Bucurestiből jelentik: Az Adeverul részletesen foglalkozik a nemzeti-parasztpárt belső válságával. Eszerint Maniu még mindig hajthatatlan. Az intranzigens magtartásnak oka valószínűleg egyrészt az, hogy ilymódon azt reméli, hogy magatartásával gyengíti a fennálló rezsimet, másrészt pedig még mindig fennállanak azok az okok, amelyek visszavonulásra készítették. Maniu Mihalachet kívánja a párt elnökéül. Titulescuról ebben az esetben nem lehet szó, minthogy nem hagyhatja ott londoni állását a mai viszonyok között. Egyelőre tehát az a megoldás, hogy háromtagú bizottság fogja a pártot vezetni, amelynek tagjai Mironescu, Mihalache és egy erdélyi, valószínűleg Popovici lesznek.

Kolozsmegye prefektusa az aradi vármegye házában

Látogatás dr. Serbanu György prefektusnál.

Érdekes vendégei érkeztek a megyei prefekturára dr. Serban György megyei prefektusnak. A délelőtti órákban hivatali helyiségében felkereste dr. Ion Colbazi, az Aradon általánosan ismert orvos, aki jelenleg Kolozsmegye prefektusa és dr. Tataru Coriolan egyetemi professor, Kolozsvár város interimár-bizottságának elnöke. Az érdekes vendégek megérkezését csakhamar telefonon jelentették dr. Radu Cornel interimár-bizottsági elnöknek is, aki csakhamar maga is átsietett a megyei prefekturára.

A kolozsvári közigazgatási vezetőférfiak látogatása attól a vonatkozástól eltekintve, a melyet lapunk mai számának külön cikkében irtunk meg, semmiféle hivatalos jelleggel nem rendelkezett és megjelenésük az aradi vármegye házában kizárólagosan magánlátogatás volt. Értesüléseinket Serban György dr. megyei prefektus maga is megerősítette. A szombati nap folyamán úgy Colbazi dr. kolozsmegyei prefektus, mint dr. Tataru Coriolan professor felkeresték az aradmegyei közpórházat, ahol dr. Moldovan János igazgató-főorvost látogatták meg, majd résztvettek azon az orvosi értekezleten is, amelyet szokás szerint szombaton délután az aradi orvoskollégium tartott. Értesüléseink szerint Arad hivatali vezetőségének érdekes magánvendégei vasárnap utaznak el Aradról.

Aradváros interimár-bizottsági liberális tagjai helyükön maradnak

Az aradi liberális-párt értekezlete. — A vezetőség válaszol egy temesvári lap cikkére.

Az aradmegyei liberális pártvezetőség — amint az Aradi Közlöny legutóbbi számában hírül adtuk — szombaton délután tartotta meg állandó-választmányi ülését Marcus Mihály dr. tagozati elnök vezetésével. A választmány foglalkozott az egyik Temesváron megjelenő magyar napilap cikkével, amellyel kapcsolatban leszögezték, hogy az abban közölt megállapítások és kommentárok nem felelnek meg a valóságnak és azokat a párt választmánya a leghatározottabban visszautasítja. Egyszermind szolidárisnak jelentette ki magát a párt jelenlegi vezetőivel, azok elveivel és a legmesszebbmenő bizalmának adott kifejezést a párt jelenlegi fejével, Marcus Mihály dr.-ral szemben.

A liberális tagoknak a városi interimár-bizottságból való visszavonulását illetőleg kolportált hírekkel kapcsolatban a választmány úgy találta, hogy eddig semmiféle olyan ok nem fordult elő, ami ezt megkövetelné. Ezért egyhangulag elhatározták, hogy a városi interimár-bizottság liberális tagjai továbbra is helyeiken maradnak.

BRÁZAY SÖSBORSZESZ olcsóbb és jobb!

Kártérítési pert indítanak a CFR. ellen

az aradi gabonaexportőrök a gabonakivittelt gátló rendelet miatt — Fekéért kell fizetni a CFR. által visszatartott vagonokért — „Rendeletek gyakorlati érzék nélkül a zöld asztal mellől” — Az állam feltétlenül kifizeti a prémiumokat

A megszüntetett csehországi beviteli tilalom kulisszatitkai

Általános feltűnést keltett az Aradi Közlöny mai számának az a közlése, hogy az aradi állomás főnökségéhez e hó nyolcadikán oly értelmű rendelet érkezett, amely szerint a Csehszlovákiába irányuló búzával megrakott vagonokat csak abban az esetben bocsáthatják ki az állomásról, ha az itteni exportőrök előre mellékelik a csehszlovák hatóságok által kiállított bevitteli engedélyt. Minthogy eddig az volt az uzus, hogy a bevitteli engedélyt a csehszlovák kereskedők a határállomáson mutatták fel, az itteni exportőrök azt nem mellékelhették a fuvarlevelekhez.

A CFR-nek ez a rendelete már eddig is hatalmas károkat okozott az exportőröknek, amennyiben nemcsak az aradi állomáson állította le a CFR az aradi kereskedők vagonjait, hanem a megye számos falvában, valamint a Csehszlovákia felé vezető útvonalon is. Az aradi exportőrök ma egymás után kapták a táviratokat a megyei állomásfőnökségektől, ahol megbizottáik a berakodást folytatták. Az állomásfőnökségek arról értesítik az exportőröket, hogy vagy rakják ki vagonjaikból a búzát, vagy pedig már a tegnapi naptól kezdve az állomás számítási fogja a vagonokért a szabályzatokban előírt fekért. Hasonló értelmű táviratok érkeztek Halmiról is, ahonnan sürgős diszpozíciót kértek.

Az itteni exportőrök természetesen azonnal értesítették a csehszlovákiai malmokat a CFR új rendeletéről és arra kérték azokat, hogy haladéktalanul küldjék el a szükséges bevitteli engedélyket, hogy azokat az itteni állomáson felmutathassák. Mint már mai számunkban megírtuk, a cseh malmok még rendelkeztek régebbi bevitteli engedélyekkel, amelyeket eddig nem használtak fel. A bevitteli engedélyek elküldése azonban újabb nehézségekbe ütközött.

A nagyobb malmoknak ugyanis a csehszlovák hatóságok például egyazon papirosra ötven vagon behozatalára is adott engedélyt. A malmok azonban több itteni céggel állanak összeköttetésben, amelyek viszont több állomáson eszközlik a bevagonozást. Így tehát szinte a lehetetlenséggel határos az, hogy a csehszlovákiai malmok külön-külön duplikátokat szerezzenek be a bevitteli engedélyekről, amelyeket elküldhessenek az itteni cégeknek, amelyek viszont azt az egyes állomásoknak szétküldjék. Az Aradi Közlöny munkatársa ma beszélgetést folytatott egy tekintélyes aradi gabonaexportőrrel, aki a következő feltűnést keltő nyilatkozatot tette:

Az egyetlen védekezési mód a kártérítési per

— Az ehhez hasonló rendeletekre nem mondhatunk mást, minthogy azokat a legnagyobb bürokráciával, zöld asztal mellett gyártják olyanok, akiknek a reális élettel semmi kontaktusuk nincs és nincsenek tisztában annak problémáival. A CFR épp oly vállalkozás kellene hogy legyen, mint bármely más magánvállalat, amelynek ha szállításra áradok valamely árut, azt minden fennakadás nélkül tovább kellene bocsátania. Főleg pedig lehetlenné kellene tenni, hogy szinte minden felelősségérzet nélkül olyan rendeleteket hozzon, a melyekkel tetemes károkat okoz az amúgy is vergődő magángazdaságnak. Az ilyen rendeletekkel szemben, úgy képzelem, hogy

nincs a védekezésnek más módja, mint kártérítési pert indítani a CFR ellen és így kényszeríteni arra, hogy megtérítse azt a kárt, amelyet a gazdáknak és a kereskedőknek okozott.

Az aradi gabonaexportőrök körében komoly formában felmerült ennek a pernek a terve, a

melyet minden valószínűség szerint már a közeljövőben meg fogunk indítani.

A nyilatkozat minden bizonnyal nagy érdeklődésre tarthat számot, mert ebből arra lehet következtetni, hogy a CFR október nyolcadiki rendeletének még érdekes fejleményei lesznek.

Az Aradi Közlöny mai számában egyébként megemlékezett arról is, hogy a csehszlovák kormány négyezeröttszáz vagon gabona bevitteli engedélyt és ennek a mennyiségnek legnagyobb része Romániára esik. Mint prágai tudósítónk jelenti, a cseh kormánynak ez a lépése a jugoszláv kormány diplomáciai intervenciójára vezethető vissza. A jugoszláv külügyminiszter ugyanis a gabonabehozatali bizottság létesítése miatt jegyzéket adott át a belgrádi csehszlovák követnek. A jegyzékben a jugoszláv kormány azzal fenyegetődött, hogy abban az esetben, ha a jugoszláviai kivitteli előtöbbrre is akadályokat gördítenek, a jugoszláv kormány kénytelen lenne hasonlóképpen behozatali bizottságot létesíteni a csehszlovákiai iparcikkre vonatkozólag. A cseh kormány nyilván ennek a jegyzéknek a nyomására adott október hó folyamára 4500 vagon búzára bevitteli engedélyt. Ennek a mennyiségnek nagyobb része azonban Románia kontingensét képezi.

Újból fizetik a prémiumokat

Az exportőrök egy másik sérelmét képezte az, hogy a gabonakivitteli prémiumok kifizetése körül ismét fennakadások állottak be. Brebenariu Vasile, a temesvári tőzsde elnöke, tegnap érintkezésbe lépett erre az ügyre vonatkozólag az Oravicán tartózkodó Radu földművelésügyi államtitkárral, aki kijelentette, hogy az államtitkár arra kérte Brebenariut, hogy informálja a kereskedőket, hogy a miniszterium a Banca Nationalától 150 millió lejes kölcsönt kapott a prémium kifizetésére, amely összegből szombaton, tehát a mai napon megkezdik a kifizetéseket. A csehszlovák gabonakonfliktusra vonatkozólag pedig az államtitkár még tegnap délután érintkezésbe lépett a kereskedelmi miniszterrel, a külügyminiszterrel, valamint a bucaresti-i csehszlovák követtel. (m. t.)

Törvény készül Magyarországon a mamutfizetések és a kamatuzsora ellen

Felbonthatókká válnak a szerződések. — Rendezik a kis fizetéseket.

Budapestről jelentik: Az Új Nemzedék értesülése szerint a kormány a 33-as bizottsággal karöltve új törvénytervezeten dolgozik, amely hasonló lenne az 1927-es esztendőben hozott ugynevezett közüzemi rendelettel. Az új törvénytervezet a magánvállalatoknál felbonthatóvá tenné a szerződések, ezáltal pedig megszünténe a mamutfizetések s lehetővé válna a kisemberek fizetéseinek rendezése.

Hírek szerint a kormány még egy törvénytervezet elkészítésén fáradozik, amely a kamatuzsorát törné le, ugyanis különösen a vidéken a hatalmas kamat megbénítja a termelést.

Fried Aladár
Iparművészeti
tanfolyama megnyílt!
Jelentkezni lehet: P. Avram Iancu 21. sz. a.

Letartóztattak Bécsben egy kereskedőt, akit a biatorbágyi merénylet elkövetésével gyanúsítanak

A rendőrség azt hiszi, hogy sikerült elfogni a valódi tettest — Matuska Szilveszter állandó megfigyelés alatt állott a merénylet óta — A merénylet előtt ekrazitot vásárolt — Rejtélyes megmenekülése a katasztrófa alkalmával — A gyanúsított kereskedő semmiféle pártnak nem tagja

Két másik külföldi merénylet elkövetésével is gyanúsítják a letartóztatottat

Bécsből jelentik: A biatorbágyi vasúti merénylet ügyében folytatott nyomozás ügyében ma szenzációs fordulat állott be, amely remélni engedi, hogy a több téves letartóztatás után végre az igazi tettest, vagy legalább is az egyik merénylőt juttatta rendőrkézre. A bécsi rendőrség ugyanis letartóztatásba helyezte Matuska Szilveszter 39 éves bécsi kereskedőt, aki magyar illetőségű. Annak idején ő is a katasztrófa sebesült listáján szerepelt a könnyebben sérültek között, de mindjárt gyanússá vált, mert nem találtak nála vasuti jegyet, továbbá feltűnő volt az is, hogy előadása szerint, az első kocsiiban utazott, még sem sérült meg és csak akkor szenvedett sérüléseket, amikor kimászott a romok alól. Nem mulasztotta el a rendőrség megjegyezni azt a körülményt sem, hogy nem volt nála semmiféle podgyász. Megállapítást nyert az is, hogy július 10-én ekrazitot vásárolt, amint mondta, kémény ledöntéséhez. Erre azonban kijelentése szerint nem került sor és ekkor az ekrazitot eldobta.

Matuskát ezért régen figyelte a rendőrség és most minden szál összefutott ellene, időszereinek találták az őrizetbe vételét.

Kihallgatás mint kelepce

A rendőrségen biztosra veszik, hogy ő a fejtés, sőt két másik külföldi merénylettel is gyanúsítják, így a január 2-án Ansbach mellett, január 30-án pedig a Bécs—berlini gyorsvonat ellen elkövetett merénylettekkel. Matuska nem is sejtette, hogy figyelik, bár a rendőrség már az első perctől kezdve a nyomában volt. A biatorbágyi merénylet után Bécsbe ment, majd visszatért Magyarországra és Budapesten ötször változtatta meg lakását anélkül, hogy legalább egyszer pontos személyi adatait és címét jelentette volna be. A rendőrség egyszer őrizetbe is vette és a forma kedvéért kihallgatta, de hamarosan szabadlábra helyezte, hogy Matuska a legnagyobb nyugalommal éljen s nyomára vezesse a rendőrséget esetleges barátainak is. Feltűnő és gyanús volt az a körülmény is, hogy a merénylet alkalmával Batorbágy körül ólalkodott. Érdekes megemlíteni, hogy az eddigi megállapítások szerint Matuska nem tartozik egyetlen pártnak vagy szervezetnek a kötelékébe. Matuska különben délig a leghatározottabban tagadásban volt, délután pedig Budapestről rendőrfelügyelők

Megtört az amerikai szesztalalom

Vége a „száraz” Amerikának. — New-Yersey államban megkezdtek a sörgyártást. — A gangster-alkonya.

New-Yorkból jelentik: New-Yersey állam parlamentje megengedte, hogy az egész állam területén gyöngye szesztartalma sörrel készítenek és áruljanak. Hírek szerint a környékbeli államok is csatlakoznak ehhez a határozathoz.

New-Yersey államnak ezzel a határozatával megkezdődik az amerikai gangster-világ alkonya is. Megszűnik az Al Caponek romantikája, de megszűnik ugyanakkor ezeknek a bandáknak a kereseti lehetősége is. Hogy mi lesz velük? Vagy politikai pártot alapítanak, amely a prohibícióért fog küzdeni, vagy pedig — ha van bennünk egy kis humor — beállanak azoknak a sorába, akik hetenként felveszik a munkanélküli segítyt, mint olyanok, akiket egy parlamenti határozattal egész egyszerűen — lecsitették!

utaztak Bécsbe, hogy az osztrák rendőrségnek segítségére legyjenek.

A biatorbágyi merénylettel kapcsolatban letartóztatott Matuska kihallgatásáról lapzárta-
takor még a következő érdekes részleteket jelentünk tudósítónk:

A gyanns ekrazitvétel

Matuska beismerte, hogy ez év június végén Bécsben tíz kilogram ekrazitot, 100 robbanó gyutacsot és 100 izzó gyutacsot vásárolt azzal a céllal, hogy gyárának egyik kéményét ledöntse. Mikor kijelentették előtte, hogy kéményrobbantásokhoz nem szoktak ekrazit-patron használni, Matuska azt válaszolta, hogy ezt tudja, azonban erre vonatkozólag egyelőre további felvilágosításokat nem adott. A patronokat, mint mondta — Alsó-Ausztriában levő kőbányája mellett rejtette el és azokból csak öt darabot tartott meg kísérletezés céljából. Amikor a rendőrség emberei a pontosan megjelölt helyet átkutatták, megállapították, hogy a száz robbanó gyutacsból 24, míg az izzógyutacsokból 31 hiányzik. Arról, hogy ezeket mire használta el, Matuska nem tud felvilágosítást adni.

Lapzárta után érkezett jelentések szerint az Extra Blatt ma este megjelent száma „Matuska, a biatorbágyi merénylő” címen első oldalon hatalmas cikket közöl a bécsi kereskedő kihallgatásáról. Az Extra Blatt azt írja, hogy szavahihető tanúk állítása szerint Matuskát a merénylet után látták a katasztrófa színhelyén, sőt

néhány nappal a merénylet elkövetése előtt is járt Batorbágy környékén.

Matuska azt állítja, hogy az a vagon, amelyben ő a katasztrófa idején utazott, 26 méter mélységbe esett le. Matuska ennek ellenére csak két karcolt sebet kapott az arcán, míg a többi utasokat összeroncsolva huzták ki a romok alól. A hatóságok kizártnak tartják, hogy abban az esetben, ha Matuska a halálvonaton utazott, csak ilyen csekély sérüléseket szenvedett volna. A letartóztatott ruháján egyéb-

Meglepő fordulat történt az aradi kalapácsos gyilkosságban

A további rendőrségi nyomozás meglepő adatai — Az áldozatot előbb megfojtották és csak azután verték szét fejét a kalapácssal — A barátnő nem vett részt a gyilkosságban — Gálfi Anna szabadiábra helyezését kérte az ügyészségtől a védő

Élénk emlékezetben van még Aradon az a páratlan kegyetlenséggel végrehajtott gyilkosság, amelynek áldozata Eisenbell György borbélysegéd, akit Sinoghi Pál és Gálfi Anna öltek meg. A meggyilkolt borbély benső barátságot tartott fenn Gálfi Annával, aki később elhagyta Sinoghi kedvéért. A gyilkosság éjszakáján Eisenbell ruhaneműjét akarta elvinni barátnője lakásáról. Amíg ruháit összeszedte, verekedés támadt az asszony és régi barátja között, amelybe Sinoghi Pál is beleegedett. A vita hevében Sinoghi és Eisenbell verekedni kezdett. Midőn az asszony látta, hogy új barátja veszedelembe került, a konyhából egy hatalmas kalapácsot hozott, amellyel több ütést mért Eisenbell fejére. Az ütések oly hatalmas erővel történtek, hogy a szerencsétlen ember fejét a szó szoros értelmében szétloccsantották. Eisenbell még a helyszínen kiszenvedett. Az ügyészség letartóztatásba helyezte Gálfi Annát és Sinoghi Pált. Az aradi rendőrség Friedman Ignác dr. ügyvéd, Gálfi Anna védőjének közbenjárására tovább folytatta a nyomozást, amely most meglepő fordulatot hozott a gálfi gyilkosság ügyében. A nyomozás a tanúkihallgatá-

Takarékoskodni és finom fehérneműt új gyanánt megtartani csak Lux-xal való gondos ápolást jelent.

ként a merénylet után ekrazit nyomokat is láttak. Ami azonban a gyanúra a legtöbb alapot szolgáltatja, az az a körülmény, hogy

Matuska írása teljesen megegyezik a helyszínen talált cédulán látható írással.

A rendőrség megállapítása szerint Matuska sokat érintkezett magyar emigránsokkal.

sok alapján rekonstruálta a gyilkosság lefolyását, s megállapítást nyert, hogy Eisenbell azzal a szándékkal kereste fel barátnőjét, hogy végez vele. Ezt bizonyítja az a körülmény is, hogy előzőleg kést vett magához, a ruhák összeszedésénél keletkezett verekedés alkalmával pedig Gálfi Anna arcán súlyos sérülést ejtett.

A szorongatott helyzetben levő nő segítségére sietett Sinoghi Pál, aki verekedés közben elkapta ellenfele nyakát és azt addig szoritotta, amíg a szerencsétlen borbélysegéd megfulladt.

Gálfi Anna a veszekedés által okozott izgatótságában nem vette észre, hogy Eisenbell már halott, amikor a kalapácsért ment. Amidőn visszaért, a súlyos szerszámot Sinoghinak adta át, aki több ütést mért az akkor már halott Eisenbell fejére, akinek halála tehát nem a kalapácsütés következtében állott be. Gálfi Anna nem ütött kalapáccsal Eisenbellre s így nem részes a borbélysegéd halálában.

A rendőrségi nyomozat jegyzőkönyveit Friedman Ignác dr. ma terjesztette be az aradi ügyészséghez, egyben pedig kérvényt adott be, amelyben kérte Gálfi Anna szabadiábra helyezését.

A Vadászkiirt-kabaré az a hely, ahol a jobb közönség szórakozik.

Minden pletyka és álhirek ellenére Biller Irén a legboldogabb házasságot él a „liftenszerzett vőlegényével“

Látogatás a sokat emlegetett magyar színésznő ragyogóan berendezett lakásában — Ahol minden magyar, csak a férj amerikai — Biller Irén elragadtatással és lángoló szerelemmel beszél férjéről, akiről annyi pletykát találtak ki

Nyilatkozik a férj a feleségről és a feleség a férjről

Szabados Zádor, newyorki magyar újságíró érdekes cikkben számol be Biller Irénről tett látogatásáról. A cikket a következőkben adjuk:

Mostanában, ahogy a hazai lapokat forgatom, itt is ott is feltűnedezik Biller Irén neve. Itt egy kis rosszindulatú csipkelődés, amott egy rosszul leplezett maliciózus tüszurás, emitt egy cukrozott keserű pilula, egyszóval sehogy sincsenek belenyugodva Biller Irén itteni életébe... Nem ismerem Billert, általában a hazai, pesti pletykákat, de egyszer most érdekelni kezdett a dolog. Biller, az első pesti színésznő, akiből idekerülve nem akarnak otthon mindenáron nagy amerikai primadonnát csinálni. Meg kell tehát nézni. Meg is néztem. Az első magyar primadonnát husz esztendő óta.

A newyorki 59. ucca centrálparki részén épült most Newyork legpompásabb és legexkluzívabb Apartement House-ja, az Essex. Olyan ház ez, amelyben csak a 3-4 newyorki nagybank referenciájára lehet lakást kapni. Már csak ezért is érdemes volt látogatóba menni Fengel-Billerékhez, hogy ezt a házat belülről megismerhesse az ember. Már a hallból jelentette a portás telefonon jövetelemet, nevemet, foglalkozásomat és abban a pillanatban, ahogy megnyomtam a csengőt, ki is nyílt az ajtó. Ott állott a fiatal amerikai magyar asszony... A szoba egyik sarkából, kényelmes karosszékben állott fel egy jóképű, szemüveges, fekete, hatalmas fiatalember. Tipikus amerikai üzletember. Még fapapája is ott füstölgött markában. Joviális, derűs mosollyal szorított kezet velem, mint ha már régi ismerősök volnánk. Csak rá kellett nézni, hogy az ember megállapítsa: ez az az amerikai, akinek rendben van a szénája, aki munkával keresi meg a maga vajaskenyérét és aki azt a ritka passziót is megszerezheti magának, hogy azzal él végig életét, akivel jól esik neki. Akárhogy is nem tetszik ez egyik-másik pesti urnak.

Csupa magyar festő képe a falakon. A nagy könyvtárszékény teli magyar könyvekkel. De más magyar jellege is van ennek a háznak. Magyar újságíró tartja elem Mr. Fengel havannás skatulyáját. A primadonna titkára. Néhány pillanat múlva pedig egy kedves, jól ismert amerikai magyar színésznő dugja be fejét az ajtón. Most Biller Irén társalkodónője. Csupa magyar szín, magyar hangulat, magyar élet. Beszélgetünk erről-arról, nagvobbára angolul, hogy Mr. Fengel se unatkozzék. Biller Irén már türethetően beszél angolul. Azt azonban már szép magyarsággal mondja, hogy „maradéktalanul boldog vagyok új életemben. Soha sem éreztem még ilyen tiszta, zavartalan boldogságot. Minden nappal szerelmesebb vagyok az uramba, akinél derekasabb, figyelmesebb és nagyszerűbb férjet el sem tudtam volna képzelni. Sohasem hittem volna, hogy amerikai emberben ennyi finomság és figyelmesség lehessen. Gondolataimat is kitalálja“. A beszélgetésnek ez a része magyarul folyik, de férje feszült figyelemmel, mosolyogva élvezzi a diskurzust, mert asszonya arcáról, szeméről le tudja lesni, hogy miről folyik a szó.

— Igazán nem tudom, hogy egyes urnaknak mi bajuk velem, mit akarnak tőlem, aki már semmi vizüket nem zavarom? Miért akar-

nak mindenáron örömet csepegtetni életem örömeibe. Hangja letompul, a kék szemek mint ha elíttyolozódnának. Nézze:

És előkeríti egy pesti lap kivágott hírét, a mit hazuról küldtek neki. Igazi 13 próbás pesti kávéház-szellemességgel írja valaki a házasságra való célzással, hogy nemsokára egy pesti színházban fogja játszani férje nélkül a „Liften szerzett vőlegény“ című készülő operette főszerepét. És itt elmondja gyors házasságkötésük történetét. Mert tényleg egy bécsi ház liftjében ismerkedett meg férjével, akivel éppen

Két millió lej értékű állampapírt helyezett letétbe az Arad-Brádi Részvénytársaság az aradi pénzügyigazgatóságon

Az értékpapírok az elbocsájtott Kohut Béla egy millió lejes követelésének fedezésére szolgálnak — Pop Sándor dr. készpénzletét követel a részvénytársaságtól — Ambrus vezérigazgató nyilatkozata szerint, egy millió lej készpénz eivonása a mai viszonyok mellett megingat egy vállalatot

Minden részletében ismeretes az a per, amelyet Kohut Béla vasesztergályos folytat az Acsev. igazgatósága, illetve a volt vasutársaság jogutódja, az Arad-Brádi Részvénytársaság ellen. Kohut Bélát felmondás nélkül bocsájtotta el az Acsev. műhelyfőnöksége annak idején, mint a tárgyaláson beigazolást nyert, Koromzay Frigyes volt vezérigazgató utasítására. Kohut elbocsájtása után schol sem birt elhelyezkedni, mert neve fekete-listára került, mint aki állítólag részes volt a kommunista mozgalmakban.

A sikertelen elhelyezkedési kísérletek után Kohut perről támadta meg az Acsevet, amelytől mintegy négyszázezer lej utólagos fizetést kért. Az évek során huzódó pereskedésben az összeg már meghaladta az egymillió lejt. A keresetet Kohut Béla jogi képviselője, Pop Sándor dr. úgy a járásbírósnál, mint a törvényszéken meg is nyerte s az ítélet alapján kielégítési végrehajtást fogatosítottak is a vasut ellen. A végrehajtás felfüggesztésére a vasut jogutódja, az Arad-Brádi Részvénytársaság két millió lej értékű állampapírt helyezett letétbe az aradi pénzügyigazgatóságnál, amelyeknek a jelenlegi tőzsdei értéke 900 ezer lej. Egyben pedig a vasut jogi képviselője keresetet adott be, amelyben a végrehajtás felfüggesztését kérte. A keresetben indokolásul azt hozta fel, hogy Kohut Bélával szemben veszályban van a vasutársaság visszégrehajtási joga, abban az esetben, ha a per a legfőbb Semmitőszéknél a vasut nyerné meg.

Az aradi törvényszék a mai napra tízette ki ebben az ügyben a tárgyalást, amelyben az ítélethirdetést a jövő hét szombatjára halasztotta a bíróság.

Ebben az érdekes és bonyolult ügyben beszélgetést folytattunk Pop Sándor dr. ügyvéddel, Kohut Béla jogi képviselőjével, aki a következőket mondotta:

Oszi derűs hangulat,
Kerpelnél, ha olvashat;
40 lej a havi bérlet,
Ujdonságot bőven kérhet!

egyazon családhoz igyekezett látogatóba. Mr. Fengel nem bőbeszédű ember, de ahogy ránéztem, tisztában voltam vele, hogy felesége nem igen fog fellépni Pesten. A primadonna halkan azt panaszolja, hogy leginkább férje miatt szegyenli a pesti lapok tüszurásait, mert férje nagyon megszerette Magyarországot, tervbevette, hogy gyakrabban ellátogatnak haza, de attól tart, hogy férje ilyen módon elkedvetlenedik a magyaroktól. Ezt persze magyarul mondja, hogy férje ne sejtse, miről van szó. A mikor már indulóban voltam, Mr. Fengel ezt mondotta:

— Ha ír valamit feleségemről, írja meg azt is, hogy én nagyon szeretem a pestieket, de még jobban szeretem a feleségemet és még jobban szeretném a pestieket is, ha ők is szeretnék feleségemet. Legalább ne bántásák.

Biller Irén egyébként szerényen hallgat és készülődik az új életre. Otthonról csipkedik, bántják. Ez egyszer meglepetés fogja érni a „Jól informált“ pesti sajtót. Ebből az asszonykából lesz valaki itt Amerikában. Ha nem is holnapután, Akárki meglássa.

— A kielégítési végrehajtást megkértem az Acsev ellen, már a járásbírósnál ítélet kihirdetése után. Lefoglaltattam a házbérvédelmet és az ingóságokat, a végrehajtás tényleges megtartása előtt azonban az igazgatóság letétbe helyezett közel 2 millió lej névértékű, de csak 904 ezer lej tényleges értékű értékpapírt. Természetesen ezt is lefoglaltattam, azonban a munkatörvény 120. paragrafusa alapján a követelésnek készpénzben való deponálását követeltem, mert a törvény ezt világosan előírja.

Ami pedig a jelenlegi keresetet illeti, a végrehajtási törvény úgy intézkedik, hogy a visszégrehajtási jog veszélyét pontosan ki is kell mutatni, amely arra az esetre vonatkozik, hogyha a legfelsőbb fórumon az alperes javára dőne el a per. Ebben az esetben ez sem áll fenn, mert Kohut Bélának közel másfél millió lej kitevő vagyona van.

Kérdést intéztünk a letét ügyében Ambrus vezérigazgatóhoz, aki az Arad-Brádi Részvénytársaság részéről a következő nyilatkozatot tette:

— Az ítélet után több mint két millió lej értékű állampapírt helyeztünk letétbe a Kohut-féle követelés biztosítására. Pop Sándor dr. a letétbe helyezés után azzal a követeléssel lépett fel, hogy a munkaügyi törvény idevonatkozó rendelkezései alapján készpénzben deponáljuk a megítélt összeget. Közel egy millió lejnek a deponálása a mai viszonyok mellett könnyen jelentheti egy vállalat anyagi megingását. Egyelőre tehát bevárjuk a törvényszék döntését s remélem, hogy a legfőbb Semmitőszéknél sikerülni fog az elsőfokú bíróságok ítéletét is megváltoztatni. (—v—)

Továbbképző tanfolyam megnyílt,
ahol román, német és francia nyelvet elsajátíthat,
továbbá i-odalmat, kereskedelmi levelezést stb. a
legjobb tanerők közreműködésével. H. zappótlónként
francia előkészítő gyermekek részére. Tandíj havonta
200 Lej. Jelentkezni lehet:
Friedmanné-nál,
Piata Avram Iancu 21.

BABY leány- és fiu gyermekruhásalon **MEGNYÍLT!** Str. Eminescu (volt Deák Ferenc-utca) 6., I., em

Az aradi kongregáció-nagygyűlés egész Erdély érdeklődése mellett nyílt meg

A mai gyűlések programja — Fiedler püspök bevezető beszéde — Harc a lelkeket mértelítő irodalom ellen — A női kongregációk szakgyűlése — Az első napot hangverseny zárta be — Eucharisztikus körmenetet tartanak vasárnap délután

A katolikus összetartozandóság impozáns megnyilvánulása volt a mai napon lefolyt kongregációs nagygyűlés, mely egész Erdély katolikuságának érdeklődését Arad felé fordította. A tegnapi bevezető program csak megnyitó volt, melyet a mai és holnap nyilvános diszgyűlések követnek. A szombati nap volt a kongresszus tulajdonképeni megnyitója, melyet reggel hét órai kezdettel főpapi mise vezetett be. Az ünnepélyes nagymisé Fiedler István püspök celebrálta. A minoriták templomát a kongresszusra érkezett hívek és delegátusok zsufolásig megtöltötték és több százan vették magukhoz ez alkalomból az Oltárszentséget. Fiedler püspök megleghangu, lelkesítő beszédet mondott.

Dél előtt fél 11 órai kezdettel ünnepélyes keretek között nyitották meg az első nyilvános diszgyűlést. A Minorita Kulturház nagytermét teljesen megtöltötték a kongresszus résztvevői. Az emelvényen fehér Máriás-lobogók és virágdiszítések között hosszú asztal mellett foglaltak helyet a püspökök és az előadók. Dr. Pacha Agoston és Fiedler István püspökök közepén helyezkedtek el, majd Kövér Erzsébet, Horváth Árpád, Gámentzy István, Veress Ernő, Jakubek István és dr. Wild Endre foglaltak helyet. A bevezető kongregációs ének után, melyet a megjelentek valamennyien énekeltek, Fiedler István, mint az első nagygyűlés elnöke, megnyitotta a diszgyűlést. Szeretetteljes szavakkal üdvözölte úgy a szónokokat, mint az összes megjelenteket. Megnyitó beszédében a következőket mondotta:

Fiedler püspök a kongregáció hivatásáról

„A mai szomorú, kietlen világban ember-társainknak napsugár, fényre, életörömről van szükségük s ehhez hozzásegíteni őket, ez a kongregáció hivatása. A kongregációnak ujja kell alakítania a társadalmat”.

Majd örömet fejezte ki a püspök afölött, hogy eljöhettek erre az impozáns gyűlésre.

A püspök megnyitó beszédét többször szakította félbe a lelkesedés spontán kitörése a hallgatóság soraiból, mely a megnyitóbeszéd befejeztével szünni nem akaró tapsviharban nyilvánult meg. Fiedler püspök átadta a szót az első szónoknak: Horváth Árpád nagyváradi delegátusnak, aki a „Férfivilág és a gyakori szentáldozás” címmel mondott hatásos beszédet. Kifejtette beszédében, hogy a férfit már a természet is a társadalom vezetőjéül rendelte és így Isten akarata az, hogy a krisztusi szeretet a férfilelek útján jusson el a társadalom szívéhez. A mai életviszonyok nagyon alkalmasak arra, hogy letörjék a lelket s ezért kell minden embernek erőforrásokkal rendelkeznie s ezt az erőforrást a katolikusok a eucharisztikában találják meg. Gámentzy István (Temesvár) „A kongregáció és a gyermeknevelés” címen beszélt a Szivgárdista-mozgalomról, mely előkészítője a kongregációs életnek. Kifejtette, hogy a vallásos, erkölcsös alapokon nyugvó nevelés a helyes irányú előkészítés az életre. Fiedler püspök Gámentzy beszéde után megjegyezte, hogy a pápa kívánsága az, hogy mentse meg a mai élet árnyékában tévelygő gyermekeket s felszólította a megjelenteket, hogy mindenki legyen a gyermekek apostola. Ezután átadta a szót Kövér Erzsébetnek, az ismert aradi költőnőnek, aki a kongregációval kapcsolatban az

irodalomról beszélt. Nemes felháborodással kelt ki a szennyirodalom ellen, mely megmérgezi a lelket, elveszi az életkedvet és pesszimizmust csepegtet az emberek világnézetébe. Fiedler püspök néhány szóval méltatta ezután Kövér Erzsébet beszédét, sőt Pacha Agoston dr. is felszólalt, kiemelve a szónoknő szép előadásmenetét. A diszgyűlés utolsó szónoka Veress Ernő kolozsvári lapszerkesztő volt, aki lendületes szavakkal buzdította katolikus öntudatra a kongregáció tagjait és kivételes katolikus egyéniségek kifejlését diktálta követendő célkitűzésekben.

A délutáni gyűlések

A diszgyűlés lezárása előtt Hugyák Erzsébet brassói delegátus a brassói Kongregáció nevében azon kérését terjesztette elő, hogy a következő kongresszust Brassóban tartsák meg. Fiedler püspök kijelentette, hogy efelett egy bizottság fog dönteni, de azért megköszönte a kongresszus nevében a kedves meghívást. Majd úgy a szónokoknak, mint a megjelenteknek köszönetét fejezte ki és néhány meleg szóval berekesztette a diszgyűlést. A közönség állva énekelte el a kongregánisták egyik énekét, majd szétszórtak.

Délután folytatódott a kongresszus. Három órai kezdettel a magisztrátusi gyűlés zajlott le, melyen Magyar Pál püspöki helynök (Temesvár) elnökölt. Az elnök megnyitójában a magisztrátus munkájáról, életmódjáról s a fátárságot koronázó sikereiről beszélt. Majd Gálly Sándor (Nagyvárad) emelkedett szólásra és tüzes, temperamentumos előadói modorában a ponyvairodalom ellen beszélt és kifejtette, hogy a kongregáció nem tömegkulturára nevel, hanem elitelkeket akar fejleszteni. Majd Lestyán Endre dr. (Nagyvárad) a magisztrátus kötelességeiről beszélve részletesen kifejti a szabályokban lefektetett elveket és sokéves tapasztalataiból nemesek példákat, de elsősorban tanulságot sorakoztat fel. Ezzel a gyűlés befejeződött.

Öt órai kezdettel a női kongregációk szak-

Eucharisztikus körmenet zárja be a kongregánista nagygyűlést

Este 9 órakor nagy Mária-koncert zárta be a szombati programot, melyen közreműködtek: Scherhag Ernő, Rényi Józsa, Fiedler Klára, Szelle Károly dr. és az ifjusági kamarazene-együttes. A hangversenyt nagyszámú közönség hallgatta és tapsolta végig. Vasárnap a kongresszus folytatódik, majd este hat órakor impozáns eucharisztikus körmenettel nyer befejezést. A körmenetben az összes aradi karitatív és más katolikus egyesületek testületileg vesznek részt a következő sorrendben: a kereszt után az Élő Rózsafüzér-társulat, majd az elemi iskolásfiúk, leányok, utánuk a Harmadrend, a Szent Kereszt hadserege, Csizmadiák, Credo és férfikongregációk, Szentszív Társulat és Tiszteletörtség, ifjusági egyesületek, Fiu kongregánisták és középiskolák, Leányklub és Missziós Társulat, Zárdai növendékek, Leánykongregáció, Asszonykongregáció, Oltáregyesület, papság, hatóságok, egyházközség. Katolikus Kör, végül az egyesületekhez nem tartozó férfiak és nők következnek. Ezzel kapcsolatban a plebánia-hivatal a következő felhívást intézi az aradi hívekhez: A róm. kath. plebániahivatal kéri a különböző kath. hitbuzgalmi és társadalmi

Ez Önt is érdekli!

Vettem egy nagy télelárnt, mely holnaptól kezdve kerül készpénzért eladásra.

Tájékoztul néhány irányarat közlök:
1 mtr. Tenisz flanel ... .. 16 Lei
Prima minőségű cérna- és divatbarchendek és flanelok több
100 minta mtr. ... .. 30-35 Lei
Bársonyok mtr. ... .. 50 Lei
1a min. angol mosott vászon mtr. 30 Lei
(Maradék) ... .. 19 Lei
Férfi és női kabát és öltönyszöv. 120 l-től
Cloth paplan ... .. 300 Lei
Több 1000 mtr. maradék minden elfogadható árban

STRASSER-cégnél

szemben a Lutheránus templommal.

gyűlése folyt le, melynek elnöke Fiedler István püspök volt. A gyűlésen Pacha Agoston is megjelent a hallgatóság első sorában. Fiedler püspök megnyitójában jó kedvre, vidám hangulatra és szívből jövő tevékenységre buzdította a résztvevőket és a „jó hír” örömteli befogadására, Kiss Margit (Nagyvárad), a gyűlés első szónoka „A kongregáció és a mai nő” címen tartott előadást. Elmondta a kongregáció történetét és a nőmozgalmakon keresztül a női kongregációra történt át. Előadásának valódi célját nem érintette, mert mint lendületes befejezésében mondotta, a mai nőről a kongregációval kapcsolatban nem lehet beszélni. Fiedler, kedves közvetlenséggel beszélt ezzel kapcsolatban a nő hatalmáról. Dr. Péter Antal brassói apátlébanos nagyon érdekes előadásban fejtegette a kongregánista házasságát. Majd javaslatot terjesztett a kongresszus elé a kongregánista házasságát illetőleg, mely indítványt egyhangulag elfogadták. Végül Bacsoni Magda, a fiatal brassói delegátus mondott tartalmas beszédet árpádiházi Szent Erzsébetéről. Indítványozta, hogy vezessék be az október 19-iki Szent Erzsébet-ünnepet és ezzel kapcsolatban jótékonykodjanak, támogassák a szegényeket. Az indítványt elfogadták, majd Fiedler püspök bezárta a gyűlést, s a közönség Pacha Agoston felszólítására a kongregánista himnusszal oszlott szét. Este 7 órakor az új magisztrátusok beiktatása folyt le a minoriták templomában, melyen dr. Wild Endre mondott lélekemelő, buzdító beszédet.

egy-együletet, hogy a vasárnap d. u. 6 órakor tartandó eucharisztikus körmenetben testületileg résztvenni sziveskedjenek. Gyülekezés negyed 6 órakor a templom udvarán.
A róm. kath. plebániahivatal kéri a Bul. Regina Marián (főter) levő házak, lakások és üzletek tulajdonosait, hogy lakásaikat és üzleteiket a vasárnap d. u. 6 órakor tartandó ünnepi körmenet idejére kivilágítani sziveskedjenek.

Az aradi mozik mai műsora

3, 5, negyed 8 és negyed 10 órakor.
CENTRAL MOZGÓ: A GARNIZON RÉME (Der Schrecken der Garnison) Noti Károly kézirata nyomán készült vígjáték Felix Bressart-ral a főszerepben. A többi szerepekben Lucie Englisch Adele Sandrock és Hugo Fischer-Köppe (az őrmester) nyujtanak elsőrangú alakítást.

SELECT MOZGÓ: Greta Garbo első, németül beszélő filmje: ANNA CHRISTIE, Grandiózus erkölcsdráma Eugene O'Neill színműve nyomán, Rendezte Jaques Feyder.

ELITE MOZGÓ: VADNYUGATI SZERELEM. Dráma. Főszereplők: Mary Brian és Richard Arleim. (Előadások fél 5, 6, fél 8 és negyed 10 órakor.)

GRADISTE MOZGÓ: A SZERELEM BAJNOKA. Vigjáték. Főszereplők: William Haines, Joan Crawford és Karl Dane. (Előadások 3, fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor.)

GAI MOZGÓ: POKOL RABJAI. Kalandozdráma. Főszereplők: Imogene Robertson John Gilbert és Ernest Torrence. (Előadások 5, 7 és 9 órakor.)

FÉL 12 ÓRAI MATINÉ:
CENTRAL MOZGÓ: A SZERELEM BAJNOKA.
SELECT MOZGÓ: VADLOTT, ESKÜDJÉK MEG.

„Dombay” Pensio Budapesien V. Vecsey-ucca 4.
Int. telefon: 198-72.
Előkelő, a legnagyobb komforttal berendezett családi otthon. — Folyó víz és szobai fürdőszobával. — Elsőrangú ellátás. — Pensioárak már 7 Pengőtől.

Figyelmeztetés!

Ne dobja el senki Zsidókórház sorsjegyét, mert a ki nem huzott sorsjegyek még a további nyole huzáson is részt vesznek.

Következő huzás október 19-én.

Sorsjegyek még kaphatók Koch Dánielnél és minden dohánytözsdében.

Kalandos felfedező ut Aradon A SÓHAJOK VÁROSÁBAN

Ahol a víz hamarosan visszafelé fog folyni — Utjavítások elben és papiron — Fenekellen sár és gyér világítás Ségában — Fantasztikus arab falu fantasztikus lakói tűnnek fel a látogató előtt

Amiért feljajdulnak Arad külvárosainak lakói

Arad uccáinak egy kivénhedt, fáradt vándora: egy konflisó huzza a kocsit, amellyel fedező utra indulunk Arad egyik legelhanyagoltabb, legexotikusabb külvárosa: Ségá felé. Egy fáradt konflisó üget a kocsit előtt, amely most abban a szerencsében részesült, hogy jó kétórás utat tegyen ennek a városrésznek sáros, gödrös, elhanyagolt uccasorai között.

Mellettem a kocsiban a feleszlatott tanácsnak egy volt agilis tagja, Lantos Miksa ül, aki immár harmadik évtizede dolgozik fáradhatatlanul a köz érdekében és akinek munkásságához fűződik jórészt mindaz, ami itt, a külvárosok érdekében történt. Ő kalauzol végig ezen a városrészen, amelyet úgy ismer, mint a tenyerét, amelynek minden baját, kívánságát tudja. Ő mutatja meg, hogy hol lenne a legsürgősebb a segítség, hogy mit kellene itt mindenekelőtt megvalósítani.

A kocsit most a gyermekkórház elé ér, majd pedig befordul a volt Andrányi, Károly-uccába. Már itt, az első pillanatban valami megüti az ember szemét. Közvetlenül a gyermekkórház mögött szemétdomb, amelynek büze megfertözi a környék levegőjét. Itt önként kínálkozik a megoldás. Vagy ki kellene parcelázni ezt a területet, vagy pedig hozzá kellene csatolni a közvetlen szomszédságban lévő városi kertészethez, amely így megnagyobbodna, ugyanakkor pedig az ucca is egyenes vonalat nyerne. Alig néhány lépés és egy hidon haladunk keresztül. A hid az ugynevezett élővíz csatorna fölött vezet el. Ebben a csatornában gyűl össze a város esővíze. Az iszap azonban a csatornában annyira meggyűlt, hogy most az a veszély fenyeget, hogy a víz egy szép napon visszafelé fog folyni.

A legégetőbb problémák

Alig néhány percnnyire vagyunk a belvárostól, alig hagytuk el a gyermekkórházat és máris a legteljesebb külváros fogad. Ugyanazok a bajok, amelyeket már előző cikkeinkben is említettünk: fenekellen sár és gyér, nagyon gyér világítás. Az uccán a lámpák messzi vannak elhelyezve egymás mellett és a villanykörték oly kicsinyek, hogy még talán egy éléskamrában sem szolgáltathatnának elég világosságot.

Haladunk fölfelé a volt Szilágyi Dezső-uccán. Az egyik sarkon megállunk. Strada N. Bolcas. Ez talán nem is ucca. Csak egy mély árok, amely a vágóhid mögött a Hahn és Duma telkek között húzódik. Régi sérelme a lakosságnak és amikor leszállunk, többen is ezzel fogadnak:

— Be kellene kérem tölteni ezt az árkot... Ezen a helyen új uccát lehetne nyitni az Obor felé.

Ismét a kocsiban vagyunk és haladunk végig Ségá legforgalmasabb uccáján, a ségai fő-uccán. Kétoldalt körakások. Itt elkezdtek valamikor az uccát javítani, de mint annyi külvárosi uccát, abbahagyták. Ezen az útvonalon van Ségá legszebb része: a munkástelep. Rendes, tiszta házak. Mindegyikben szép udvar, kert. A volt Sörház-uccánál aztán Ségá egyik legégetőbb problémáját mondja el néhány ember, akiket elbeszélgetünk:

— Meg kellene itt építeni az élővízcsatorna fölött a hidat, amit egyébként már régebben tervbe vettek. Így aztán össze lenne kötve Ségá a Pernyáival, az Obor az állatvásártérrel. Most ha valaki az Oborról az állatvásártérre akar eljutni, hatalmas kerülőt kell megtennie. Tessék még megírni azt is, hogy nagy fontossággal bírna az is, hogy a volt Czuczor-uccát összekössék a ségai Iskola-uccával, mert ezáltal jóval megrövidítenék a görög keleti vallású lakosságnak az új templom felé az utat.

A cigánytelep szálnalmas putriját

Itt, a Czuczor-uccánál meg kell egy pillanatra állni. Egy pillanatra, hogy csodálkozzon az ember, Mert itt valami egészen különös, valami exotikus kép tárul az idegen elé.

Az első pillanatban szinte azt hiszem, hogy valami arab faluban vagyok. Olajbarna, felmeztelen gyermekek jönnek elém, járnak körül, vizsgálgatnak és néznek rám idegenül és talán valamennyire ellenségesen. Elöttem pedig a legnagyobb, mondhatnám festői összevisszaságban elhelyezett kalibák. Mert a világért sem házak. Talán még a kaliba elnevezés sem fejezi ki azt, ahogy ezek a lakhelyek festenek. Tehát kalibák, amelyeket vályogból építettek, amelyeket zsuptető fed, amelyekbe szinte csak négykézláb lehet bejutni, amelyeknek ablaka alig tíz-tizenöt centiméter szélességű és ugyanilyen magas. Körülöttük pedig a fák között kifeszített kötelek, amelyekre ruhákat akasztanak, aztán szemétdombok, talán ugyanannyi, mint ahány ház és elviselhetetlen levegő, hogy csak tisztes távolban lehet a telep környékén tartózkodni.

Mert talán nem is kell mondanom, hogy nem arab falu az, amely itt Ségában fogadott, hanem — cigánytelep. Egy cigánytelep, amely a munkásházak közé van ékelve és amelyet innen már régen ki kellett volna telepíteni. Kétoldalt a gondozott és rendezett házak közepén pedig ez a megtestesült rendtelenség: a cigánytelep. Az elmúlt évben ugyan megkezdtek a cigányok kitelepítését és új telep létesítését, de

Agyonlőtte nagyanyját egy tizenkétéves fiú

Tragédiát okozott egy véletlenül elsült fegyver — A gyermek valószínűleg öngyilkos lett

Kecskemétről jelentik: Csiky Lajos, a kecskeméti törvényhatósági bizottság tagjának 50 éves feleségét ma délután 12 éves unokája véletlenségből agyonlőtte. A kisfiú, aki hatodik elemista, a padláson játszott és ott akadt rá nagyapja öreg Mannlicher-fegyverére, melyet nagyanyjához vitt megmutatni, hogy milyen értékes leltre bukkant játék közben. A fegyvert még nagyapja hozta haza a hárcérről. A kisfiú tréfából nagyanyjára fogta a puskát és rászólt, hogy fel a kezekkel, vagy agyonlővi. A Mannlicher ebben a pillanatban elsült és az idős uriaszony mellébe furódott a golyó, mely azonnali halált okozott.

A gyermek, mikor végtelen tette tudatára

ez most megakadt. Betérünk egy munkásházba, ahol elpanaszolják, hogy még egy 1908-ban hozott szabályrendelet értelmében a cigányoknak már nem lett volna szabad itt építkezniük és ennek ellenére még ezen a nyáron is építettek kunyhókat.

Egy telep van tehát itt, néhány percnnyire a belvárostól, egy olyan telep, amely bármely falunak is szegylene lenne. Egy minden rendszer nélkül felépített telepítmény, amely közegészségügyi és tűzrendészeti szempontból állandó veszélyt jelent a környék lakosságára. Nem szabad elfeledkezniük ugyanakkor a városrendészeti szempontokról sem.

Alig néhány percnnyire innen van aztán az új cigánytelep, amely tavaly épült. A kitelepített cigányok száz négyzetméter telket kaptak a várostól, külön vályogvető helyet, szerződést, valamint ötezer lej készpénzt. Ha a régi cigánytelep felszabadulna és ezt a helyet felparcelláznák, úgy ebből a város olyan összeghez jutna, amelyből fedezni lehetne Ségá csatornázását, valamint mindazokat a költségeket, amelyek szükségesek lennének ahhoz, hogy Ségát rendezzék.

Az új cigánytelepen tiszta, rendes házak, rendezett és egyenes uccák fogadnak. Itt annyira bizakodó a hangulat és a cigányok annyira büszkéek új és rendes házaikra, hogy az egyik cigány, akivel elbeszélgettem, ezeket mondta:

— Meg tetszik látni, nagyságos ur, hogy néhány év múlva, csak jöjjünk rendbe egy kicsit — rádió lesz a cigányházakban...

Visszafelé indulunk. A kocsit valahol messze elhagytuk, ahol még nem volt nagy a sár és a cigánytelepet gyalog jártuk be. Amikor elindultunk a Strada Sezatoaren, a volt Csaba-uccán, önkéntelenül vetődik fel egy másik sürgős megoldásra váró kérdés, az autóbusz problémája. Egy körforgalmi autóbust reklámál itt mindenki, amely a volt Szilágyi Dezső-uccán, a volt Koszoru-uccán és a volt Csaba-uccán át haladna. Ez annál is fontosabb lenne, mivel nagyon sok középiskolás gyermeket szabadítana meg attól, hogy sárban és hóban hatalmas utat tegyen meg, amíg a legközelebbi autóbusz-állomásig eljut.

A vidéki gazdák panasza

Néhezen átvergődünk a Strada Basarabon, a Strada Sfantul Ilien, amelyeknek különösen a villanyra van sok panaszuk és elindulunk a Pécskai-ut felé. Áthaladunk az Oboron, amely hatalmas tócsákban áll a víz. Ez is egy külön probléma. Azoké a gazdáké, akik hetipiaci napokon ide jönnek szekereikkel, hogy eladják gabonájukat.

A konflisó fáradtan üget a kocsit előtt: ilyen uthoz bizonyára nincs hozzászokva. Gazdája sem szívesen hozta ki a városnak erre a részére. Már a Kossuth-uccán szalad a kocsit. Feltűnik a gyermekkórház. Szinte jól esik végignézni az aszfalton, az emeletes házakon. A házakon, amelyektől alig néhány lépésnyire van Ségá. Alig néhány lépés — és mégis milyen messze a rádió! — amelyről nem tudom elhinni, hogy néhány év múlva ott lesz a cigánytelepen — milyen messze tisztaságtól, rendezettségtől, miradtól, amit civilizációnak, vagy legalábbis — városrendészeti neveznek...

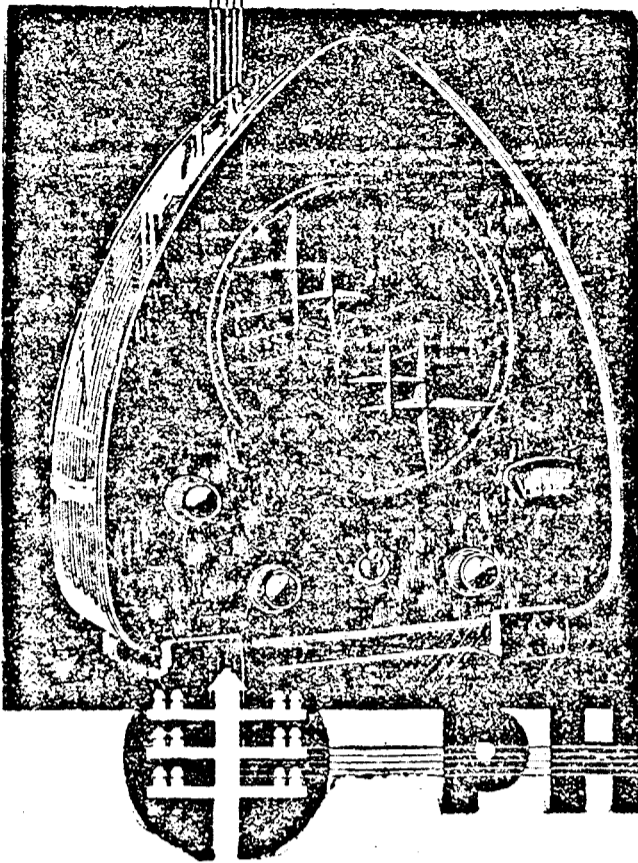
Moinár Tibor

lőtt, velőtrázó síkollyal csődítette össze a ház lakóit és így kiáltott:

— Megöltem a nagyanyámat! Felakasztom magamat!

A kisfiúnak a tumultusban nyoma veszett és azóta is hiába kutatták át a csendőrség segítségével a környéket, nem sikerült ráakadni a gyermekre. A családnak az a gyanúja, hogy a gyermek csakugyan öngyilkos lett. A hatóságokhoz állítólag jelentés érkezett, hogy a várostól nem messze húzódó vasúti síneken összeroncsolt gyermekhullát találtak. A jelentést azonban még nem erősítették meg.

Egész Európa hallott róla!

Most egész Európa hallgatni akarja
a „Philips” 930
tipusu készüléket.

A „PHILIPS” 930 megjelent az egész kontinensen

készen állt eladásra... készen van üzembehelyezésre... 930 típusu

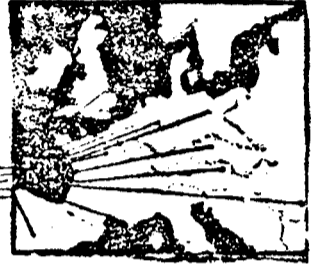
készülék melyet egész Európában várak... Stokholmtól —

Romáig... Londontól — Bukarestig.

Feltelekese a 930 típusu készülék előnyeit felsorolni, egy

Philips gyártmány és ez elég, alacsony ára feléledés teszi

mindenki által való megszerzését.

Kolozsvár és Temesvár vezetői Aradon

Aradi példa alapján szervezik meg a nyomorenyhitő akciót — A munkanélküli nyomor enyhítésének mai eredményei — Ma ismét számos hozzájárulást jelentettek be — A kereskedők és alkalmazottaiknak adományai

Az aradi munkanélküli akció eredményével felkeltették az ország többi kisebbség lakta városvezetőségeinek is a figyelmét. A mai nap folyamán Aradra érkezett feleségével együtt dr. Tataru Coriolan egyetemi professzor, a kolozsvári interimár-bizottság országosan ismert nevű elnöke, aki a kora délelőtti órákban látogatott meg dr. Radu Cornelt, az aradi interimár-bizottság elnökét. Délután 5 órakor dr. Grosoreanu Corneli, a temesvári interimár-bizottság elnöke érkezett át Aradra és a délután folyamán ugyancsak hosszabb megbeszélést folytatott Radu dr.-ral. Az Aradi Közlöny munkatársának illetékes helyen nyert értesülése szerint, mind a két város vezetője magánlátogatásuk során aziránt érdeklődött, hogy Aradon hogyan sikerült általános társadalmi akcióvá szélesíteni ki a munkanélküliek felségelyezésének gondolatát? Radu dr. úgy Tataru Coriolan dr.-nak, mint Grosoreanu Corneli dr.-nak készséggel megadta az ismert felvilágosításokat, egyúttal pedig gyakorlati tanácsokkal szolgált a munkanélküliek összeírására vonatkozó technikai teendőkre nézve.

Máskülönben a mai napon az alábbi adományok érkeztek a polgármesteri hivatalhoz: Ablonczy és Bustín-cég 4000 lej, tisztviselői 1000 lej, Neuman-malom 15.000 kiló kenyérliszt, a Neuman-gyár és a Textil-gyár tisztviselő-kara fizetésének egy százalékát 6 hónapon keresztül, Steiner József műépítész 1000 lej, tisztviselő-kara fizetésük egy százalékát, Astra-gyár előlegként 50.000 lej, tisztviselő-kara 11.000 lej, Tricotag-gyár munkásai 1002 lej, tisztviselő-kara 2038 lej, Cirici Aurel 500 lej.

Az Aradi Kereskedelmi Testület tagjai közül az alább feltüntetett aradi kereskedők juttatták el adományaikat kollektív listán: Apponyi testvérek-cég 300 lej, alkalmazottai 300 lej, Balog József-cég 50 lej, Cucirini-cukrászda 200 lej, Csokoládé király 500 lej, alkalmazottai 400 lej, Eisele János-cég 140 lej, alkalmazottai 60 lej, Erdős Pál 60—60 lej, Färber Lajos 800—800 lej, Fischer M. 120—120 lej, Fodor és Halász 155—45 lej, Glesinger József és Fia 90—90 lej, Glück József 50 lej, Goldstein Lajos 100—75 lej, Gróf, Nemes és Schwartz 400—400 lej, Grünberger L. és Fia 96—54 lej, Hammer, Zsigmond és Társa 50 lej,

Hegedüs és Goldmann-cég 300 lej, alkalmazottai 75 lej, Herstein C. 500—430 lej, Hirsch Jenő 300—30 lej, Hoffmann Ottó 160—160 lej, Iványi Melchior 200—110 lej, König és Lázár 1500—1500 lej, Kerpel Izsó 350—350 lej, Klein Sándor 300 lej, Kneffel Károly és Fia 100—60 lej, Kondor László 380—110 lej, Leichter Lipót 50 lej, Lévai és Szigeti 150—150 lej, Lusztig és Berger 200—100 lej, Lissem 100—100 lej, Oldh Sándor 66—66 lej, Reich József 200 lej, Ruttkay és Botye 200—20 lej, Sándor Arthur 135—65 lej, Schäffer Henrik 50—50 lej, Eger & Co. 195—195 lej, Scherhag Ernő 160—40 lej, Schönberger és Grünstein-cég 1200 lej, alkalmazottai 1200 lej, Schreyer Viktor 260—240 lej, Schutz I. 210—210 lej, Schwartz H. 75—45 lej, Schwartz János 200—50 lej, Strasser Ignác 250—150 lej, Szénássy I. 200—100 lej, Szentgyörgyi Emil 300—300 lej, Sevilana 250—250 lej, Vojtek és Weisz 150—150 lej, Weisz és Féner 100—50 lej, Weisz és Benjamin 150—100 lej, Domán Sándor 500—500 lej. A cégek felajánlottak összesen 12.962 lejt, az alkalmazottak 9205 lejt. Végösszeg tehát csupán az első aradi kereskedői listán 22.162 lej. Ennek a listának kiegészítésül **ujabban 17 kereskedő, illetve alkalmazottai 6675 lej** havli hozzájárulást írtak alá ugyancsak hat hónap

időre. A neveket és összegeket kimutató ívet hétfőn terjesztik be a polgármesteri hivatalnak. Még egyszer felkéri a Testület mindazokat a kereskedőket és kereskedelmi alkalmazottakat, akár tagjai a Testületnek, akár nem, akik tévedésből eddig nem küldték be jegyzéseiket, szíveskedjenek azt a Testület titkári hivatalában hétfőn délig okvetetlenül benyújtani. A jegyzés történhetik egyszerű levél formájában is, a titkári irodában nyomtatott ívek is rendelkezésre állanak e célra.

A városi pénztár ugyancsak ma készítette el a második hivatalos kimutatását a munkanélküli alapra befolyt összegről. A kimutatás a következő:

Október hó negyedéig befolyt 42.824 lej. A Bitumen-cég 3588 lej, Marian Ioan 188 lej, Aradi Izs. Hitközség 1110 lej, Garai Károly 100 lej, Sch. H. 300 lej, Apponyi Testvérek 600 lej, Német Nők Egyesülete 7632 lej, Szeptemberi mozgyűjtés 48.686 lej, Gloria 932 lej, Marian János 500 lej, Weisz Szigfried 150 lej, Schreyer Viktor 260 és 240 lej, Protestáns-Kör 50 lej, Hermannstadter Allg. Sparcassa 2000 lej, Aradi Törvényszék 2310 lej, Leichter Lipót 50 lej, R. C. dr. 175 lej, U. J. dr. 101 lej, Aradi Ált. Takaréksz. 3000 lej, Szikvizgyár 1000 lej, Kucsera János 167 lej, Portarel-testület 395 lej, Takácsy Miklós 1500 lej, Monopol 370 lej, Köipari R.-T. 356 lej, Xéni képviselő 3000 lej, Gábor Dumitru 134 lej, Pacatan A. 150 lej, Arad-Brádi Ipari R.-T. 451 lej, Csöbi János 50 lej, Polgári Jótékony Nőegylet 500 lej, Davidovici Arkadie 60 lej, Klein Albert 300 lej, Balasiu János 202 lej, Tyirity Aurel 500 lej. Összesen: 124.310 lej.

Izgalmas autógázolás Aradon

Egy autó elgázolt egy törzsőrmestert — Kerékpárral az autó kerekai alatt — Szerencsére nem történt súlyosabb sérülés

A véletlen akadályozott meg ma délben az Andrásy-tér és Tabajdy-ucca sarkán egy halálos kimenetelűvé válható szerencsétlenséget, amelyet az aradi 1275. rendszámú autó okozott. Az autó elütötte Gene Radu 92-ik gyalogezredbeli törzsőrmestert, aki a kocsi kerekai alá került s a súlyosabb sérülésektől csak az mentette meg, hogy a sofőr még idejekorán tudta az autót lefékezni.

Gene Radu törzsőrmester a Tabajdy-uccából haladt az Andrásy-tér felé kerékpárján. Néhány lépéssel a sarok előtt tünt fel az aradi 1275-ös autó, amely jelzés nélkül, hirtelen kanyarodóval akart befordulni a Tabajdy-uccába. A kerékpáron ülő törzsőrmesternek már nem volt ideje kikerülni a hirtelen beforduló

autót, amely teljes sebességgel haladt a fordulóban is és a szembejövő kerékpárost elütötte. Gene Radu leesett a biciklijéről s az autó kerekai elé került, amely a kerékpárjával együtt mintegy két lépésnyi távolságban tolt maga előtt a szerencsétlenül járt embert. A sofőr csak ekkor tudta lefékezni a kocsit, a melynek kerekai a törzsőrmester derekánál állottak meg. Ha a fékezés idejekorán nem sikerül, a súlyos autó Gene Radu gerincén halad át, amelyet feltétlenül összeroppant a nagy teher.

A karambol színhelyét csakhamar nagy tömeg vette körül, a törzsőrmester igazoltatta a sofőrt, felírta a szemtanukat s azután kerékpárjával tovább folytatta utját. A vigyázatlan sofőr ellen jelentést tett a rendőrségen.

H I R E K

EL NE ITELJETEK...

Irtá: BODNÁR ZOLTÁNNÉ

Néhány héttel ezelőtt közölte az Aradi Közlöny Bodnár Zoltánné „Leányom” című versét, amely általános tetszést aratott és felkeltette az érdeklődést a nem mindennapi tehetségű költőnő iránt. Az aradi poéta-aszszony most megjelent „Niobe könnyei” című verses kötetéből alább adunk egy mély gondolatokban gazdag költeményt:

Ne csodálkozzatok
Inkább sirassátok,
Az én túláradó
Szenvedő szivemből
Származó szavaim
Bus áradatáért.
Könnyek hullásáért!

Dús dicsérő jelzők.
Mindent felölelő.
Az anyai szivből
Buzogva eredő
Szavak zenéjének
Vagyok álmódója!

Bánatos szavaknak.
Ritmikus zenélő
Pergő jambusoknak.
Kis virág szirmokhoz
Híven hasonlító:
Színes szép álmoknak
Lelkes rajongója,
Örök imádója!

Mint elsodort gátak
Visszatartott vágyak
Törtetek előre,
Rímeket szerető
Szívem belsejéből
Sok-sok szenvedésből
Fűzöm össze őket,
Jó és rossz napokban
Kedves gondúzóknak.

Máskor meg tépődő
Fájdalmas hangoknak
Elkemből feltörő
Mély indulatoknak.
Súlyos bus szavaknak
Érzem áradását,
Fájó zokogását.

Jó asszony társalm:
El ne itéljetelek.
Míg nem ismeritek
Ezek bus forrását.
Zeg-zugos, nagy titkos
Messzire elnyúló.
Zordon hegyek között,
Elrejtett, megbuvó.
Félve titkolt, titkos
Bánatokkal támlált.
Könnyektől megáradt:
Fájdalom forrását.

Követ csak az dobjon.
Rajtam az kacagjon.
Az itélien el majd:
„Aki nem küldött még
Nagy messzire sóhaját”
Akinek még nem volt.
Sohasem bánata.
Akit nem aggasztott
Gyermekének sorsa!
Aki nem volt soha
Ábrándok szövője.
Aki nem volt soha
Álmok szeretője...

— **IDÓPROGNÓZIS.** Az időjárásban lényeges változás nem várható.

— **Izmed pasa és Tevdik bej** Budapesten. Budapestre jelentik: Izmed pasa és Tevdik Ruzsdi bej török külügyminiszter holnap, vasárnap érkeznek Budapestre, ahol ünnepélyesen fogadják és a pályaudvart, valamint az arra vezető utakat fellobogózták. Izmed pasa és Tevdik Ruzsdi bej tulajdonképpen Bethlen István gróf és Valkó Lajos kamarai látogatását adják vissza.

Hathónapi fogházra ítélték Hexner Béla kolozsvári mérnököt,

A Marzescu-rendtörvényt alkalmazta a bíróság ítéletének kimondásánál —

az erdélyi zsidósághoz írott cikke miatt

A mérnök az utolsó szó jogán kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek

Kolozsvárról jelentik: Ma hirdetett ítéletet a kolozsvári törvényszék harmadik szekciójának *Ortopan-Bradán*-tanácsa *Hexner Béla* mérnök ismert perében. *Hexner Béla*, mint ismeretes, cikket írt az egyik kolozsvári lapban, amelyért megindították az eljárást ellene. Az ítélet szerint a bíróság a büntető törvénykönyv 172-ik paragrafusa értelmében és a Marzescu rendtörvény vonatkozó paragrafusának alkalmazásával *Hexner Bélát* bűnösnek mondta ki a kolozsvári lapban megjelent cikke miatt és ezért *hat hónapi fogházra, valamint politikai jogainak három évre való felülgesztésére* ítélte.

Az ítélet indoklásában a bíróság *Col-*

tescu ügyész vádbeszédének állításait tette magáévá. Az ügyész ugyanis a cikkben azt kifogásolta, hogy *Hexner* azzal fordult a zsidósághoz, hogy legyenek hűségesek a régi tradíciókhoz és tartsanak ki a magyarság mellett. A bíróság ebben a régi magyar uralom feldicsérését látta. *Colfescu* ügyész tegnap vádbeszédének elmondása után *Bucurestibe* utazott és így a tárgyaláson az ügyészi tisztet *Bradea* ügyész töltötte be, aki az ítéletet tudomásul vette és nem jelentett be az ellenfelebbezést. *Hexner* védője, dr. *Kertész Jenő*, a perrendtartás 385. paragrafusa alapján felebbzést jelentett be. Az ítélet kihirdetése előtt *Hexner* az utolsó szó jogán kijelentette, hogy *nem érzi magát bűnösnek*

Hölgyeim! Minden elfogadható árban **Pilcz Irma** fűzőspecialistánál Arad. volt Deák Ferenc-ucca 14.

— Balho olasz légügyi miniszter *Bucurestibe* érkezett. *Bucurestiből* jelentik: Balho olasz légügyi miniszter ma este megérkezett a baneasai repülőterre. Fogadtatásán részt vettek *Vasilescu Carpen* ipar- és kereskedelemügyi miniszter és *Bibescu Valentin* herceg, a Nemzetközi Aviaticai Szövetség feje. A miniszter ezután *Iorga* miniszterelnöknél tett látogatást, majd a királyi palotában, a kabinetirodának adta át a névjegyet.

Fehérneműek
Paplan anyagok
nagy választék — olcsó árak!
RUTKAY & BOTYE cégnél
Arad. megyeházzal szemben.

— **Külföldre menekült a kolozsvári kégyilkosság tettese.** Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári homoszekszuális kégyilkosság ügyében megakadt a rendőrségi nyomozás. A vizsgálatot ugyanis az hátráltatja, hogy annak ellenére, hogy már reggel nyolc órakor felfedezték a gyilkosságot, az apahidai csendőrség csak délután 4 órakor tett arról jelentést a kolozsvári rendőrségnek. Az a gyanu, hogy a gyilkosnak sikerült külföldre menekülni.

— **Elfogták a megszökött haramiát, aki bilincselvel leütötte a fogházort.** *Bucurestiből* jelentik: A *bucuresti-i* rendőrségnek sikerült a mai napon elfognia *Baciu* hírhedt cigányharamiát, aki — mint azt megirtuk — pár nappal ezelőtt a *vacaresti-i* fogház udvarán bilincselvel leütötte a reá felügyelő fogházort és megszökött. A haramiát a rendőrség detektívjei a *Caramida* külvárosban levő reitekhegyén fogták el és erősen megvasalva azonnal a *vacaresti-i* fogházba szállították.

Ne kísérletezzen arcboréval!

hanem használja a már évtizedek óta bevált és közkedvelt

KARPÁTI BENZOE CRÉMET,

mely minden arcborrnek megfelelőleg száraz és zsíros minőségben minden drogeriában és parfümeriában kapható.

— **A prefektus nem engedélyezi a vasgárdisták nagyváradi kongresszusát.** Ismeretes, hogy a borsai per felelbiteli tárgyalása október tizenkettedikén lesz. Nagyváradon elterjedt hírek szerint a nagyváradi vasgárdista-szervezet ugyan csak október tizenkettedikén tartja kongresszusát. Ez a hír Nagyvárad lakossága között érthető izgalmat keltett, mert természetesen összefüggést látnak a tárgyalás és a kongresszus között. *Ghica* Nagyvárad prefektusa nyilatkozott a sajtónak, hogy semmi körülmények között nem engedélyezi a kongresszus megtartását. *Ghica* prefektus nyilatkozata nagy megnyugvást keltett a lakosság között.

— **Érdekes válóper Aradon.** Érdekes előzményű válóperben hozott ma ítéletet az aradi törvényszék, amelyet *Kerner Károly* aradi tisztviselő indított felesége ellen. Az ügy előzményeként *Kerner Károlyné* még a nyár folyamán keresetet adott be az aradi járásbíróhoz, amelyben tartásdíj megítélését kérte. A járásbírósi tárgyaláson *Kerner* különböző kifogásokkal élt, amelyeknek a bíróság helyt is adott és *Kerner* elutasította keresetével. A törvényszék mai tárgyalásán a férfi jogi képviselője hivatkozott a járásbírósi ítéletére, amely elfogadta *Kerner* azon kifogásait, amelyeket a válás kimondásánál indokul felhozott. A törvényszék rövid tanácskozás után kimondta a válást a feleség hibájából, akit egyben minden vagyoni kielégítési és nőtartási igényével is elutasított.

Kabát és ruhaszövetek
divatselymek
Ruhabársonyok
divatbarchendek
óriási választéka
„RENAISSANCE”
divatruházban
Bulevardul Regina Maria, Főter.

— **Ujabb tanukat hallgatnak ki a kolozsvári Közgazdasági Bank bukása ügyében.** Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári Közgazdasági Bank ügyében ma újabb fordulat állott be, amennyiben *Pop Ionel* dr. volt képviselő újabb tanuk kihallgatását kérte. Így be fogják idézni *Comsa Ionel* volt szenátort, valamint *Daianu* esperest is. Ezek arra vonatkozólag adnak felvilágosítást, hogy a fizetéseketelenség bejelentése után a szanalási bizottság tovább is a saját kockázatára eszközölt kifizetéseket. Kihallgatják még dr. *Ilea* főügyész helyettesét és *Negrutiu* kereskedelmi és iparkamarai elnököt.

Még olcsóbb lett a fotócikk!

Packfilmek és lemezek

minden nagyságban

mélyenl szállított áron.

Kizárólag elsőranu gyártmányok.

Bővebb ismertetés árlégyzék mellé.

BLOCH H. fotóház
Arad.

— **Tolvaj aradi cselétheány.** Az aradi rendőrség ma előállította *Horváth Katalin*, 30 éves szolgálóleányt lopás miatt. *Horváth Katalin* *Medea György*, a megye műszaki szolgálatánál dolgozó mérnök alkalmazásában állott. Gazdája pár nap előtt észrevette, hogy a szolgálóleány nagyértékű ruhaneműt lopott. Azonnal jelentést tett a rendőrségen, amely *Horváth Katalint* előállította és kihallgatása után őrizetbe vette.

Japán repülők elpusztítottak egy vasutvonalat

A felderítő repülőgépek megközelítették Tientsin városát — Angol bizottság meggy Mandzsuriába — Japán kifogásolja a Népszövetség beleavatkozását a konfliktusba

Londonból jelentik: A japán repülők bombázták és teljesen elpusztították a Taonan vasutvonalat. A japán felderítők most már szorosabban vették kínai területek felett repültek és megközelítették Tientsin városát. A pekingi angol követség három tagja Mandzsuriába megy, hogy a helyszínen vizsgálja meg a helyzetet és jelentést tegyen a követnek.

A japán kormány a Népszövetség hétfőn megnyíló rendkívüli ülésén megbízottja útján azt az álláspontot fogja kifejezni, hogy a népszövetség beavatkozása csak halogtatja a konfliktus megoldását, mert Kína nem fog közvetlen tárgyalást kezdeni mindaddig, míg

a Népszövetség közbenjárását reméli.

Washingtonból jelentik: Az Egyesült Államok kormánya hír szerint demarsra szánja el magát a mandzsuri konfliktus ügyében, abban az esetben, ha megállapítást nyer, hogy Japán és Kína a Népszövetségnek adott ígéreteket nem tartották be.

Genfi jelentés számol be arról, hogy a Népszövetség főtítkárságának mértékadó köreiből úgy tudják, hogy a népszövetségi tanács legközelebbi ülése október 13-án lesz, amikor is megkezdik a japán-kínai konfliktus tárgyalását. Az ülésen minden bizonnyal a francia, angol és olasz külügyminiszterek is részt vesznek.

Nagy érdeklődés nyilvánul meg az aradi iparművészeti tanfolyam iránt

Fried Aladárné kiállítását rendez az elkészített tárgyakból.

Alig néhány nappal ezelőtt vette kezdetét Fried Aladárné iparművészeti tanfolyama, a melyet a Szabadság-tér 21. szám alatt levő Friedmann-féle óvoda helyiségében nyitott meg és máris felfokozott érdeklődés nyilvánul meg a tanfolyam iránt. Általános az a vélemény, hogy ehhez hasonló tanfolyam még nem volt Aradon. Azok, akik eddig az iparművészet legváltozatosabb ágait akarták megtanulni, nagyobb városokba, vagy külföldre kellett, hogy utazzanak. Fried Aladárné, aki tanulmányait külföldön folytatta a perzsaszövéstől kezdve a legmodernebb iparművészeti törekvésekig, mindent tanít tanfolyamain.

Az uriaszony tanfolyamán már eddig is Arad elite-társaságainak számos tagja vesz részt: uriaszonyok, urileányok egyaránt. A tanfolyam iránt egyébként oly nagyfokú érdeklődés nyilvánul meg, hogy a tanítást minden valószínűség szerint már a közel jövőben több turnusban kell végezni. A tanfolyam befejezése alkalmával egyébként az elkészített művészi tárgyakból az uriaszony kiállítását rendez. Azok, akik a tanfolyam iránt érdeklődést tanúsítanak, a délutáni órákban megtekinthetik az eddig már elkészített tárgyakat.

— Megszüntetett vizsgálat. Néhány nappal ezelőtt megírta az Aradi Közlöny, hogy Schwarcz Testvérek temesvári borkereskedő-cég feljelentést tett volt tisztviselője, Nussbaum Lajos ellen. A temesvári cég feljelentése szerint ugyanis Nussbaum, amikor a vállalatot megvált, háromszázezer lejjel nem számolt el. A rendőrség részéről Margescu komiszár megindította a vizsgálatot a nagyszabású feljelentés ügyében. Nussbaum kihallgatása során igazolta, hogy ő tartozása fejében váltókat adott át a Schwarcz Testvérek cégnek. Ilyenformán — minthogy bűnügy nem forog fenn — a rendőrség a vizsgálatot beszüntette.

Öltöny szövetek 180 Leitől

I. SCHUTZ-nál.

— **Ügyészségi hírek.** Az aradi törvényszék vádtanácsa ma foglalkozott Feil Károly ügyével, aki Németságon feleségét gyilkolta meg. A vádtanács a feleséggyilkos gazda vizsgálati fogságát háromnapal meghosszabbította. — Meghosszabbította Milotu Illés vizsgálati fogságát is, akifélőtták gyilkosság miatt tartóztattak le. — **Apácaoktatás.** A városba vonul a lopásért letartóztatott urileány. Az a Ursache Viktória, aki szabaddalra helyezte, erlini zenekonzervatórium mint ismeretes — ajs miatt került az aradi növendéke volt és lov Ursache Viktória ma délután ügyészség fogházába. — **Védőjének kijelentette,** előtt hagyta el a fogházat, orba kéri a felvételét hogy valamelyik apácaoktatásba vonul a világot.

— **Halálozás.** Özv. Kádas Antalné szül. Ludvig Ananka folyó hó 10-én reggel 4 órakor életének 65-ik évében hosszú szenvedés után jobblétre szenderült. Temetése folyó hó 11-én, vasárnap délután 4 órakor lesz a Str. Gheorghe Ionescu (völi gróf Károlyi-u.) 9—11. sz. gyász-házból.

Vésnöki munkák, monogramok, slancok, románo-jelvények, sport-pártérmek és gummiabélyegzők, pontosan és legizlésebb kivitelben **DEME** vésnöknel, Strada Eminescu No 15.

— **Hármas ítélet magzatelhajtásért.** Az aradi törvényszék előtt magzatelhajtás vádjával állott ma délelőtt Negru Julianna gurahonci cseléd. A fiatal parasztnyecske ijedt arccal állott a bíróság előtt s vallomásában elmondja a falusi kis család szinte hajszálpontosággal egyforma tragédiáját. Negru György parasztagazda alkalmazta a fiatal leányt, mint cselédet. Negru Julianna megverte a gazda tetszését, aki csakhamar viszonyt kezdett a csinos leánnyal. A viszonynak azonban következményei mutatkoztak és Negru Julianna gazdája rábeszélésére elhatározta, hogy megszabadul a viszony következményeitől. Serb Mária vezette el egy gurahonci asszonyhoz, aki elvégezte a műtétet, amely eredményes volt. Az aradi törvényszék beigazoltnak látta a magzatelhajtást és ezért Negru Juliannát 20 nap elzárásra, Serb Máriát egy hónapi, míg Negru Györgyöt két hónapi fogházbüntetésre ítélte.

Bárhon megjelent vagy hirdetett könyvet SANDOR FERENC-nél keressen.

— **A feketegyarmati tüzkárosultak javára** újabban a következő adományok folytak be: Szücsy János 500. B. M.-né 100, Demény Mihály (M. Pécska) 200 lej, továbbá 1—1 kabát, mellény, nadrág, kalap, női ruha, Gogolak Mátyás (Világos) 200, G. A. 50, Kovalcsik Gyula 200 lej. Összesen 1250 lej. Előző gyűjtés 11.790 lej. A gyűjtés teljes összege 13.040 lej. Az adományokért a Magyar Párt vezetősége egy a maga, mint a szegény tüzkárosultak nevében ezuttal is hála köszönetet mond. Egyidejűleg tudomásul adja, hogy a gyűjtés e hó végén lezáródik. Felkéri e végből mindazokat, kiknek erre tehetségük és adakozó szándékuk van, sziveskedjenek a nagy nyomorba jutott családok inségének az enyhítésére sietni és adományaikat a pártirodában: Str. Romanului (v. Zrinyi-u.) 8. sz. alá a fenti határidőig eljuttatni.

— **Bágyadt, levert, dolgozni képtelen egyénénél a természetes „Ferenc József” keserűvíz szabaddá teszi a vérkeringést és emeli a gondolkodó- és munkaképességet.** Beható kórházi kísérletek folyamán bebizonyult, hogy a **Ferenc József** víz szellemi munkásoknál, neuraszténias embereknél és betegeskedő asszonyoknál rendkívül jótékony hatású gyomor- és béltisztító szer. A **Ferenc József** keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **Találtatott a Central-moziban** egy arany karkötőlánc „Bözi” névvel. Igazolt tulajdonosa a városi mozik irodájában (város-ház) I. em. 97. sz. szoba veheti át.

Tökéletesen műszáritott elsőrendű, legjobb méretű, tölgy- és bükk-

PARKETTA

házhöz szállítva,

kivánatra le is rakva,

legjutányosabb árban kapható:

ARADI FAIPARI r. t.-nál,

Curtiel uton. Telefon 187.

Telefunken-rádióautó hangversenyt közvetített Aradon

Az autó bejárta a megyét és mindenütt elragadtatással hallgatták.

Néhány nappal ezelőtt nagy feltűnést keltett Aradon a Szentháromság-szobor előtt egy tetszetős küisejű, hatalmas piros autó. Az autó a világhírű Telefunken-rádiógyár egyik hangszórós rádió-kocsija volt. Csakhamar nagy tömeg vette körül az autót és a kocsit vezető mérnökök azzal honorálták a közönség érdeklődését, hogy egész napon át nívós hangversenyt közvetítettek. A Telefunken-autó egy hét óta gyönyörködteti leadásaival és gramofonlemezével Arad megye közönségét. Az autó ugyanis, amióta elhagyta Aradot, már bejárta a megye jelentősebb községeit és mindenütt erős hangjával, tiszta közvetítésével keltett feltűnést.

A világszerte elismert márkájú cég, mint mindenben, úgy ebben is a lehető legjobbat produkálta, úgy külsőben, mint minőségben. Pécskát, Vingát, Soborsint, Brádot járta be a Telefunken-autó és most pedig Déván ad tanúbizonyságot a Telefunken-készítmények elsőrendű voltáról. Az ingyen koncertet mindenütt nagy élvezettel hallgatja a közönség és általában megállapították azt, hogy a Telefunken-készítmények leadása és közvetítése a lehető legtisztább és legtökéletesebb.

Egy divathölgy tanácsai

Harisnyáink az esőtől és a sártól most piszkolódunk a legjobban! Aki a selyem és műselyemharisnyáját kellően kezelni tudja, annak a harisnyája mindig unak néz ki, visszaverik fényüket és tisztaságukat — sokat takarít meg vele, ha Lux-szappan habban mossa ki. Nem drága és mindenütt kapható.

— **Az Aradi Nyugdíjasok Kölcsonös Segélyző Egyesületének hivatalos közleménye.** Felhívjuk özv. Kocsis Bálintné, Kocsis Imre, Pálmai József, özv. Fazekas Mária és Rusnacu Joachim CFR-nyugdíjasokat, valamint özv. Eber Károlyné volt Acev.-nyugdíjast, hogy f. évi október havi nyugdíjukat a CFR államvasuti központi pénztáránál sürgősen vegyék fel, mivel különben hátralékba fognak vétetni. Az elnökség.

— **A Chevra Kadisa előjárósága közli,** hogy az e hó 11-ére hirdetett tagfelvételi és tagavatási ünnepsége folyó hó 18-án délelőtt 9—1 és délután 3—5 órakor lesz a hitközség tanácstermében.

— **Orvosi hír.** Dr. Kabdebó rendelését megkezdte.

— **Új tangó, Rumba, Ranchera, Cakeston** új táncokat is megtanulhatia Bérczy Ilona tánciskolájában, a Központban. Huszadikán ifjusági, huszonötödikén gyermekkoron kezdődik. Jelentkezni Str. Goidu 3. sz. a. lehet.

— **Akinek hátfájása** van, követi a tanácsot: este egy olyan meleg fürdőt vesz, a melyet csak kitartani képes, hogy az izmokat puhítsa és a bőr pórusait megnyissa. Azután egy Sloan's Liniment-tel gyengén átitatott borogatást tesz a fájó részre és így ágyba fekszik. Másnap reggelre a fájdalom teljesen eltűnik.

— **Dr. Lakatos szanatóriuma, Baden bei Wien,** az őszi idényben, dacára a teljes üzemnek, mérsékelt áron ad teljes ellátást betegeknek és üdülőknek. Az összes gyógytényezők, — külön sziv-osiály dr. Singer Richard egyet. m. tanár vezetés alatt — elsőrangú diétás konyha szórakozások és saját bangos mozi állanak rendelkezésre.

A VILÁGHÁBORU kémiszolgálatának rejtelmei

Utolsó közlemény — A nem sikerült embervadászat — Dolgozik a női furfang — Az adott szó szentsége — Titokzatos német-orosz tárgyalások a bolsevizmus letörése céljából — Pál nagyherceg kivégzése

Meglepetésemben felkacagtam és azt kérdeztem:

— Hogyan akartátok ezt a szöketést végrehajtani?

— Az ön személyét, ezredes ur — folytatta tovább —, odaát nagy érdeklődés övezi. Ön állítólag több orosz ezredet megvesztegetett, aminek következtében az oroszok csatát veszítettek. Ön épp olyan jól ismeri az ellenséges csapatok elhelyezését, mint maguk az oroszok. Megbízásunk szerint éjjeli sétája közben meg kell önt támadnunk és el kell kábitanunk, megkötözve parasztkocsira pakkolni, szalmával és szénával betakarítani és így szállítani a front mögé. Egy megbeszelt helyen négy bizalmas parasztonberünk várta volna a kocsit, akik a szekeret átvezették volna az ellenséges vonalba. Ő és én többször voltunk már éjjel az ön nyomában, sőt egyszer egész közel. Nekem kellett volna önre lesujtanom, utolsó percben azonban elvesztettem bátorságomat s ön ekkor még hirtelen megfordult. Társam összeszidott és haragjában gyávának nevezett. Elfogatása előtti napon egy új tervvel jött hozzám. Szép fiatal lengyel nőt nyert meg tervének, aki vállalkozott arra, hogy önt megszólítja és magához csalja. A városon kívül fekvő házikóba kellett volna önt vinnie, a címet azonban, sajnos, nem közölte velem. Adott pillanatban látóport akartak önteni a poharába s amikor ön ettől elaludt, a lengyel nő az ablakon keresztül adott volna jelt. Egy közeli kapu alatt rejtőztünk volna el s a megbeszelt jelle fölmenünk volna a lakásba, hogy megkötözzük önt. Az előbb említett parasztszeker szállította volna el önt az oroszok kezébe. Ez minden, amit tudok, ezredes ur! Büntessen meg a sors, ha egy szót is hazudtam. — Most valóban nem fognak agyonlőni?

— Amit ígértem, azt természetesen megtartom. — feleltem. — Az operációs területen persze nem szaladgálhatsz szabadon. Az egyik fogolytáborba kerülés, ahol ellátást is kapsz. Nem fogom elárulni azt, hogy kém voltál, csupán annyit írok a papírjaidra, hogy poliukailag megbízhatatlan vagy.

A fiu lábaimhoz borult és boldogságában a cipóm orrát akarta megcsókolni. Szavamat megtartottam: másnap Németországba szállították.

Pál nagyherceg megbízatása

A kihallgatás után este hosszabb sétát tettem a városban. Kimentem az országutra, a mely Nowogrodec felé vezetett. A tiszta, szelős levegőn átgondoltam még egyszer mindazt, amit az imént hallottam. S amint így elgondolkozva járkálok, hirtelen eszembe jutott az a cédula, amit a kivégzett ügynök szappanjában találtunk. Valóban igaz, kiáltottam fel magamban... Egy csomagról tett benne említést, a melyet a közeli napokban akart átszállítani. A „csomag” alatt természetesen engem értett. S ugyanekkor még valami eszembe ötlött: hetekkel ezelőtt annak a háznak a folyosóján, a melyben elszállásolva voltam, egy levelet találtam, amely „a német információs tisztnek” címmel volt ellátva. Mielőtt kibontottam volna, azt hittem, hogy egy újabb följelentést tartalmaz. Meglepetésemre azonban az orosz táborban tartózkodó ügynök levélben arra kért, hogy jöjjenek át az orosz táborba, fontos közölni valói vannak. Miután az orosz csapatelosztást részletesen ismertem, az ajánlat nem volt csábító reám nézve. Azonban látni akartam, hogyan dolgozik megbízottam s így elhatároztam, hogy átmegegyek. Tervemet elmondtam P. A. kapitánynak, az információs iroda egyik tisztjének, aki a legerélyesebben lebeszélte és azzal érvelt, hogy, ez minden bizonnyal kelep-

ce lesz. Hosszas töprengés után végül mégis lemondtam tervemről. A föltevés ezekután igaznak bizonyult és csupán véletlennek köszönhetem, hogy a biztos haláltól megszabadultam.

1918. júliusában D. orosz vezérkari ezredes titkos megbízatással a Peipus-tótól északra kelt át az orosz határon. A Péterváron elfogott Alexandrovics Pál nagyherceg rokona és megbízottja volt, aki arra kérte a határnál álló őreinket, hogy vigyék őt a német főhadiszállásra. Az orosz tisztet elem vezették, aki elmondta, hogy politikai küldetésben jár és egy ajánlatot hozott a nagyhercegtől.

Valóságos hőstett volt, amit az ezredes végrehajtott, amikor Szentpétervárról a határon sikerült átszöknie. A bolsevisták szolgálataiban a pétervári katonai kerülethez volt beosztva. Egyszerű munkásnak öltözve indult el s a nagyherceg levélét a cipőjének talpába rejtette. Több napot töltöttünk együtt, mielőtt főhadiszállásunkra vezettük s tőle tudtam meg, hogy a nagyherceg, mint köztudomású, egy polgárleánnyal kötött házassága folytán kegyvesztett lett a cár előtt. Még békében Párisba költözött és a háboru kitöréséig ott is maradt. Azután visszatért Oroszországba és az orosz hadsereg kötelékébe lépett. D. ezredes elbeszélése szerint Pál nagyherceg mindig ellenzte az orosz-német háborút, mert az volt a meggyőződése, hogy úgy a monarchikus Orosz ország, mint Németország érdeke azt kívánja, hogy ez a két állam szövetséget kössön az erősen demokratizáló és parlamentárismus hatalmát növelő nyugati államok ellen. Egy orosz-német szövetség az állandó európai bé-

„Romanov polgártárs” borzalmas halála

Pál nagyherceg és a köztünk folyamatban levő tárgyalások valahogyan a bolsevisták fölébe jutottak. Hogy a tárgyaló felek melyike követett el indiszkréciót, az még ma is rejtély. Augusztusban, amikor előnyomulásunkat lefújták, az egyik pétervári ügynököm jelentette, hogy a nagyherceget Szentpéterváron kivégezték. Egy magasrangú cseka tisztviselő évek múlva mesélte el az esetet.

— A nagyherceg és a németek közötti tárgyalásokról egy Berlinben tartózkodó francia kém szerzett tudomást — mesélte informátorom —, aki arról Párisban azonnal jelentést tett. Onnan közölték a felidézést a szovjetvezetőkkel. A pétervári csekafőnök Dsiersinskynek továbbította és közölte vele, hogy egy nagystíli összeesküvésnek jöttek nyomára, melynek élén Alexandrovics Pál nagyherceg áll. Dsiersinsky minden vizsgálat nélkül azonnal elrendelte a nagyherceg kivégzését.

Alexandrovics Pál hónapok óta ült a börtönben, ahol állandóan betegeskedett. Julius óta olyan gyenge lett, hogy már mozdulni sem tudott. A kért orvosi segítséget megtagadták. Egy kora reggel kinyílt cellája ajtaja s a gyakori vizitekhez szokott fogoly nem is sejtette, hogy most jönnek érte, hogy utolsó útjára kísérjék. Mozdulatlanul feküdt a pricscsén...

LAKATOS PENSIO

BUDAPEST, V., Hold-uca 29. sz.
A gazdasági viszonyokra való tekintettel le-
szállított árai! — Teljes pensio 8-10
Pengőlg, a szoba nagysága szerint. —
Kizárólag elegáns uccal szobák.
Központi fűtés, hideg-meleg fo-
lyóvíz. Kötöny házikóval. Kívánatra diéta.
Telefon 199-38. — Tulajdonos: dr. Hermann
Ottóné-Lakatos Klári.

ke garanciáit képezi — hangoztatta állandóan. A nagyherceg ilyen szövetséget ajánl most fel, feltétele csak az, hogy a német csapatok offenzívát indítsanak a Szovjet ellen, s a kommunista kényuralmat megdöntik. D. ezredes a frontunkkal szemben álló orosz csapatok erőmegosztását ismertette részletesen. Sokkal gyengébbek voltak, mint mi. Ezenkívül több orosz csapatparancsnok nevét is említette, akik megígérték Pál nagyhercegnek azt, hogy abban az esetben, ha a német csapatok bevonulnak, nem fognak ellentálni, sőt a német csapatokhoz csatlakoznak.

Kis ok — nagy következmény

A stratégiai helyzet az ajánlat mellett, — a politikai megfontolás azonban ellene szólt. Az orosz megbízott a tárgyalás céljából főhadiszállásunkra utazott. Amikor azonban ott ter-
vét előadta, a külügyminisztériumunk az orosz ajánlat ellen foglalt állást. Az ezredes látható levertséggel indult vissza Pétervárra. Ekkor újból felkeresett és elmondta, hogy a főhadiszálláson megígérték, hogy rövidesen végleges választ küldenek neki.

Augusztus első napjaiban váratlanul parancsot kaptunk a készülődésre, mert Moszkva ellen vonulunk. Amikor azonban augusztus nyolcadikán a nyugati front veresége bekövetkezett, lefújták a keleti előnyomulást. Meglepető volt ez az intézkedés, mert hiszen a keleti fronton álló csapatok a nyugati hadszíntér részére számba se jöhettek. Ami tehát a keleti hadvonalon állott, teljesen elegendő lett volna egy moszkvai kiránduláshoz. Így maradt uralkom továbbra is a bolsevisia kormány.

— Keljen fel Romanov polgár s jöjjön velem. — szölt a belépő csekabiztos. — Hazaárulás miatt halálra ítélték!

Egyetlen arcizma sem rándult meg a nagyhercegnek. Nagy erőfeszítéssel fekkelt fekvőhelyéről és lassu, csoszogó léptekkel vánszorgott bírái elé.

— Csak nem tagadja, hogy tárgyalást folytatott a németekkel a Szovjetkormány megbuktatására? Kik voltak az üzeneteknek közvetítői? — kérdezte az egyik komisszár.

Anélkül, hogy válaszolt volna a kérdésre, ezeket mondta a nagyherceg:

— Ezzel a véggel hetek óta számoltam, különösen amióta a cári családot Jekaterinburgban kivégezték. Nem tudom, hogy ki tárgyal a nevemben... Elkészültem!... Olyan gyengének érzem magam, hogy a magam lábán nem tudok járni, támogassanak kérem.

Két orosz csekamegbízott vezette a nagyherceget a hosszú folyosón, kacskaringós lépcsőkön, le az udvarra. A végén már a földön húzták maguk után... Az udvarra érve egy székre ültették az aggastyánt.

— Egy utolsó imát szabadon mondanom! — szölt Alexandrovics Pál.

Maga elé görnyedve ült, az ég felé emelte kezeit, szemét a földre szegezte és halkán imát rebegett. A cseka emberei hátrább vonultak s ezalatt a hóhér észrevétlenül az elített mögé lépett, tarkójához emelte a revolver csövét. Egy rövid, éles dörrenés és a nagyherceg szétronsolt fejjel zuhant a homokba.

Igy halt meg Alexandrovics Pál nagyherceg, aki a letűnt cári birodalom Pál nagyhercegeként egyik érdekes, a történelmi epikából. Az a revolverdörrenés, mely a pétervári börtönudvaron egy vérfertőzés a pétervári börtön meg a jelt, mely ártatlan megindulására ad-gését festette alá dan áldozatok halálhör-

TARKA ESEMÉNYEK

Franciaországban szobrot emelnek az ősembernek

Délfranciaország egyik festői pontján, a Vésere-folyó völgyében, a Dordogne-vidéken különös szobrot avattak a minap. Vöröshomok kőből faragott, hatalmas emlékművet állítottak itt az ősembernek, aki valamikor, a történelemelőtti időben a folyó völgyének barlangjaiban tanult és csontmaradványait fel is lelték. Az óriási szobrot már többszáz méteres távolságból láthatni. Furcsa benyomást kelt az emberben ez az emlékmű: a laposan hátracsapott koponya, az előugró, erős szemöldöksontok, a rövid, nyomott nyak, az izmos karok és láb-szárcsontok lehetőleg hűen mintázzák a történelemelőtti ember rekonstruált alakját. A geológiai harmadkornak ez az ősember jóval őreggebb, mint a neandervölgyi, heidelbergi és pekingi leletekben felfedett emberfajta.

A Vésere-völgyi ősember, aki most szobrot kapott Franciaországban, alkalmasint kortársa volt a mesebeli óriásmadarak ősenek, a Dinornisnak és Mastadonnak, az őslények leghatalmasabbjának. A heidelbergi és a neandervölgyi fajta sokkal fiatalabb volt nálánál: ezek az utóbbiak a föld jégkorszakának a gyermekei voltak és a gyapjas orrszarvúnak, meg a mamutnak európai kortársai. Legalább is ezt vallja a francia tudósok szakvéleménye, míg egyes német vélemények szerint a Vésere-völgyi ember még fiatalabb, mint a németországi neandervölgyi és heidelbergi. A német tudósok elvéleményükben arra támaszkodnak, hogy a Vésere-környéki, délfranciaországi lelőhelyeken az ősember csontjain kívül aránylag igen finoman csiszolt kődarabokat is találtak, amelyek semmiesetre sem lehettek a harmadkori primitív ember művei.

Százkilométeres sebességgel fognak közlekedni a cseh gyorsvonatok. A napokban a pilsen-rokitzani új vonalon kipróbálták a Mikadó-nak nevezett új gyorsvonatmozdonyt, amellyel mintegy 100 kilométeres órasebességet értek el. Ezek a mozdonyok a prága-brünn-pozsonyi főútvonalon már hosszabb idő óta forgalomban vannak, azonban a vágányok nem alkalmasak a 100 kilométeres sebesség kifejtéséhez. A most használt vágányokat nehezebb, 20 m. hosszú (T. típusú) vágányokkal kell kicserélni, ami helyenként már meg is történt. Csehországban eddig átlag 60 kilométeres sebességgel közlekednek a gyorsvonatok, ami azt jelenti, hogy a cseh gyorsvonatok a leglassabbak Európában. A gyorsasági rekordot az angol Great Western Railway Co. tartja, amely Swindown-Paddingtown között 124 kilométeres sebességgel közlekedik.

Hatvanemeletes divatpalota épült Newyorkban. Newyorkban a Plaza Hotel szomszédságában hatvanemeletes divatpalotát építenek, amelynek homlokzata a szivárvány minden színében fog ragyogni. Az alsó emeleték színe sárga és arany lesz, felette néhány emeletet tarka terrakotta csempevel burkolnak és ezt világoskék majd zöld, aranyvörös, bíborszínű és kékeszöld rétegek fogják egymás felett követni. A felhőkarcoló tetejére ékszínűk világítótoronyt építenek, amelyre a divat istennőjének hatalmas aranyozott szobrát helyezik el, kezében óriási villamosfáklyával. A palotában a divatkiállításokat, mintavásárokat és gyűjteményeket helyezik el.

EGY 70 ÉVES ASSZONY A LEGUJABB FRANCIA SZÉPSÉGIKIRÁLYNŐ. A francia főváros legújabb szépségkirálynője egy hetven éves asszony lett. Miután az utóbbi években egymásután rendezték a legszebb arcu, legszebb alakú, legkisebb lábú, legbájosabb mosolyú szépségkirálynők versenyét, legújabban megrendezték a legszebb szemű francia nők szépségversenyét. A zsüri elhatározta, hogy a jelölteknek egyforma kék dominóban és sűrűn lefátyolozva kell megjelenniük, hogy a zsüri tagjait ne befolyásolhassa a jelölt megjelenésének más varázsa. A zsüri tagjai ilyenformán nem is tudhatták, hogy kik a jelöltek. A legnagyobb meglepetésre kiderült, hogy a legszebb szemű francia nő címet egy 70 éves asszony nyerte el.

Kolozsvári Mentők Sorsjátéka !!

A sorsjegyek kedvező részletre is kaphatók: Szalay-irafik, Fehér Kereszt mellett, Karácsonyi-irafik, megyeházával szemben.

Főnyeremény 1 millió Lei.
Legközelebbi húzása okt. 18-án.

Sorsolásra kerülnek: 100.000, 50.000, 25.000, 10.000 és még számos nagy nyeremények. Sorsjegyek állandóan vásárolhatók tőzsdékben, bankban. Egy egész sorsjegy ára 100, félsorsjegy 50 Lei. Vidéki megrendeléseknél 19 Lei portó hozzáadásával megrendelhető a főbizományosnál: ECKSTEIN TIVADAR Arad, Str. Vidra No. 1. Sorsjegyek az Aradi Közlöny kiadójában is vásárolhatók

Versenyt futott a gólyával
Aradváros polgármestere

Különös esküvő az aradi anyakönyvi hivatalban — Az egyik tanu: egy kéményseprő, a másik: a tudós-néni — Izgalmas várakozás az anyakönyv előtt — Minden várakozás ellenére: a polgármester előbb érkezett

A maga nemében ritka esküvő zajlott le ma délelőtt az aradi városháza anyakönyvi hivatalában. Vajon Aurel anyakönyvvezető előtt megjelent ugyanis F. András aradi festő- és mázoló-mester menyasszonyával, Cs. Ilona textilgyári munkásnővel, hogy az esküvői szertartásukon résztvegyenek. Eddig ebben nem is lett volna semmi rendkívüli, ha az a körülmény nem tört volna fel az anyakönyvi hivatal vezetőjének, hogy a menyasszonyt két furcsa tanu támogatja fel a polgári esküvők hivatali helyiségébe. Az egyik tanu egy teljes dresszbe öltözött kéményseprő-mester volt, aki amugy kormosan, karikásan, kéményseprő-keféjével felszerelve támogatta az egyik oldalról a láthatóan sáppadozó menyasszonyt, míg a másik oldalon... hm., a másik oldalon egy öreges kis néni ke motyogott bátorító szavakat a menyasszony felé...

— Csak nyugodtan drágaságom; nem sokára tulleszel a szertartáson és a másik se lesz sokkal nehezebb...

A furcsa nászmenetre sokan felfigyeltek a városháza megszokott forgalmu folyosóján. Ami igaz, a kéményseprő csak szerencsét hozhat a fiatal házaspár számára, — de mit keres a menyasszony mellett az a titokzatos öreg néni?

Az anyakönyvvezetői hivatalban derült fény erre a kérdésre is. A menyasszonyt erős szülési fájdalmak vették elő, amíg a távollévő Radu dr. polgármesterre vártak és ekkor nyilvánvalóvá vált, hogy az öreg néni tudós

egy asszony, aki hasznosan tudja elcsitítani a szenvedőt.

A furcsa esküvő természetesen izgalomba hozta az egész anyakönyvi hivatalt. Már-már kritikussá vált annak a kérdésnek az eldőlése, hogy ki érkezik meg előbb a hivatalba: az esketést végző Radu Cornel dr., vagy pedig a tulságosan is siető — gólyamadár?

Végre is Radu dr. érkezett meg előbb, aki valószínűleg életének legrövidebb szertartását végezte el. Ha valaki stopolta volna az időt, talán rekordot is meg lehetett volna állapítani, városközi viszonylatban. Mindenesetre a sietség indokolt volt és a násznép a fiatal menyecskével sietve vonult el a városi közhivatalból...

A rendkívüli esküvő történetéhez tartozik, hogy az aradi törvényszék, tekintettel az esküvő sürgősségére, egy félóra leforgásán belül adta meg a szükséges diszpenzációt. Viszont csaknem egy félóra telt, amíg a fiatal pár össze tudta gyűjteni az egybekeléshez szükséges iratokat. Végre is sikerült, hogy a fiatal pár elérkezék az óhajtott happy-endhez és ugyanannyian is távoztak el az anyakönyvi hivatalból, mint amennyien beléptek...

SALON PENSIO

Budapest, V., Váci-ucca 56., I. emelet.

A Belváros szívében.

Teljesen újonnan átalakítva, új vezetéssel ismét megnyit.

Gyönyörű modern, erkélyes, logiás szobák. Elsőrangú ellátás már 6 pengőtől. Telefon 57-0-39

SPORT KÖZLÖNY

A Herbay-bajnokságért az AAC az AMTE-val
méri össze erejét Az a csapat fog győzni, amelyik a harcot jobban bírja idegekkel

A Herbay-bajnokság helyi derbyje áll az érdeklődés középpontjában. Az AAC és az AMTE drukkerek népes csoportokban tárgyalják az elkövetkezendő nagy csata esélyeit. Mind a két tábor győzelemre számít, mind a két oldalon rendületlen bizalommal tekintenek az összecsapás elé és mind a két csapat nagy harci kedvvel várja a találkozást. Az AMTE és az AAC közötti találkozók minden időben és minden alapon a lehető legnagyobb érdeklődést váltották ki. Ugy a bajnoki, mint a barátságos mérkőzéseket nemcsak a klubfanatikusok, hanem Arad sportjának nagy tábora is izgalommal várta. Volt olyan eset, hogy az AMTE bizonyult a föltétlen jobbnak, majd az atléták csapata futott fel a formájának csúcspókára, de ennek ellenére is mindig bizonytalan kimenetele volt a meccsnek. Most, amikor kiegyensúlyozott erejű csapatok állanak egymással szemközt, az eredményt nem lehet előre megjósolni. Beszélgetést folytattunk a két klub vezető emberével, akik így nyilatkoztak:

Gudbrodt Pál az AMTE igazgatója: A csapat az utóbbi hetekben nagy formajavulás-

ról tett tanúbizonyságot. Két gólos AMTE győzelemre számítok.

Czigka Tibor az AAC szimpatikus intézője is győzelmet remél, győzni fogunk, — ugymond — de az összecsapás izgalmas lesz.

A mi tippünk szerint az a csapat fog győzni, amely az idegek harcát jobban bírja. Ilyen feszült atmoszférában, ilyen nagyjelentőségű meccs eredményét megjósolni nem lehet.

O Vasárnap délután 2 óra 20 perckor indul a Gloria Temesvárra. A Gloria-CFR vasárnap a Herbay-bajnokságok során a TMTE-vel méri össze erejét Temesváron. A mérkőzésre a Gloria vasárnap délután a 2 óra 20 perces vonattal indul.

O Csonka forduló a magyar profiligában. Mi vel hétközben két mérkőzést játszottak már le a magyar profiligában, így vasárnap csupán csonka fordulóra kerül sor. Budapestén a Hungária—Kispest, Ujpest—III. Kerület, Miskolcon: Attila—Budai „11”, Szombathelyen: Sabaria—Ferencváros, míg Debrecenben a Bocskai—Somogy-mérkőzések kerülnek lejátszásra. Az Ujpestnek és a Ferencvárosnak lesz a nehezebb küzdelme, mert mindkét csapatnak ellenfele szeszélyes.

Színház — Irodalom — Művészet

Világhírű orgonaművész Aradon

Schmidthauer Lajos hangversenye elé.

Schmidthauer Lajos világhírű orgonaművész október 24-én este 9 órakor tartja hangversenyét az aradi luteránus templomban. Az est tiszta jövedelmét nemes gesztussal a református szegények javára adja. Schmidthauer Aradon nem kell bemutatnunk, utóljára tavalyelőtt gyönyörködtetett művészetével, neve nemzetközi márka volt már akkor is. Schmidthauer Lajos nemes értelemben vett komoly művész, mely magabamerültséggel a művészetnek minden földit átszellemítő magas és ideális formáit keresi, mindig szigorúan a mű szellemét szolgálja és a kompozíció hiteles, művészi teljességgel való kifejezését mindennek elébe helyezi.

Bár hangszerének festői hatását, pazar csillogását bőven kiaknázza, művésze azért sohasem válik riktóvá, megőrzi előkelően magas piederstályát, tiszta zeneiségét. Schmidthauer mestere az orkesztrációnak, a regiszterkezelés egész szinompás skálájának — a sejtelmes zsongástól az elementáris vulkánikus kitörésig — de mindezt nem önmagáért és csak annyit ad belőle, amennyit éppen a művészi mondanivalója megkíván. Műsora igen sokoldalú és érdekes összeállítású lesz. különböző korok zenei stílusát Bachtól—Regerig foglalja magában. Bach egyik legnagyobb orgonaművét fogjuk hallani, az Es-dúr Preludium és hármastugát. A preludium hatalmas pilléreként nyugvó monumentális épülete az isteni fönséget szimbolizálja, míg a rákövetkező hármastugában a Szentháromság zenei megjelenítése lebeghetett Bach szeméi előtt. Halljuk még többek között Pachelbel (XVII. század) kristálytisza zenei formát mutató Toccata-ját, valamint Haendel csodaszép variációit is. Több francia apróság is szerepel még műsorán, a szubtilis finomságok interpretálása külön erőssége Schmidthauer művészetének. Végül: egy saját szerzemény: Változatok a „Ki jár oly késő éjszaka” dallamára, fogja a műsört teljessé tenni.

Dr. Sz. K.

Hetényi főrendező átveszi az aradi színház diszletraktárát

Készülnek az új diszletek a bemutatóra.

Az aradi színház kulisszái között már csendben megindultak az előkészítő munkálatok. A színházi leltár átvevését hétfőn kezdi meg Hetényi Elemér főrendező, aki Janovics igazgató távollétében annak helyettese. Nyolc diszletező szortírozta a diszletraktárt, melyből három diszletet kiválasztott Hetényi, hogy újonnan átfestve szolgáljanak a megnyitő-előadás színteréül. A diszletfestésre felkért Ulrich Géza festőművész jelenleg külföldön tartózkodik, csak két hét múlva tér vissza Aradra s ezért az igazgatóság vele nem tárgyalhat. Így a három diszletet Hetényi főrendező valószínűleg három diszletfestőnek adja ki, akik Lassner Sándor tervei alapján festik meg a megnyitő-előadás kulisszáit. Az igazgatóság részéről megnyilvánul az a készség, hogy a közönséget nemcsak kiváló előadások, de szinpadbeállítás tekintetében is a lehető legkielegítőbben szolgálják ki, most már csak a közönség érdeklődésétől függ a sziniszazon fellendülése.

Hetényi Elemér előtt vasárnap fognak felvonulni a görkők és boyok csoportjai. A görkők kiképzése Borsi Manyi és Marton Józsi táncospár feladata, akik naponta hat órán át megfelelő kiképzésben részesítik a görk és boyjelölteket. Az illusztris táncospár hamarosan kedvence lesz Arad közönségének, mert fiatalságuk dacára az operettegyüttes igazi erősségének fognak bizonyulni.

Halász Imre vigiátékával nyitja meg a színház kapuit. A modern vigiátékstílusnak világhírnévre emelkedett alkotása a „Meddig fogsz szeretni?”. Minden egyes jelenete kacagató helyzetkomikumok sorozatán gördül. A prózai társulat kitűnő szereposztásban hozza műsorra a darabot. A szonnyítás ünnepségét emelni fogja Janovics Jenő dr. szinigazgató beköszöntő beszéde, aki ez alkalommal szól első ízben a város közönségéhez, mint a magyar kultúra Erdélyben élő apostola.

Akiket nem szerződtetett Janovics dr. Aradra

Érdekes memorandum a város vezetősége előtt

A tegnapi nap folyamán — mint az *Aradi Közlöny* jelentette — az állásnélküli színészek egy küldöttsége jelent meg Radu Cornel dr. Interimár-bizottsági elnöknel és a város intervencióját kérték oly irányban, hogy Janovics Jenő dr. aradi szinigazgató őket is leszerződtesse. Ma délelben megjelent a polgármesteri hivatalban Schauer Aladár hírlapíró, a Janovics-társulat titkára, részletes memorandumot adott át Radu dr.-nak arravonatkozólag, hogy az aradi szerződtessek a humánus szempontok figyelembevételével történtek. Amint a memorandumból kitűnik, a szóbanforgó huszonnégy tag közül K.-Lax Sári, Szendregyi Mária, Székely Sándorné, Horváth Mici, Ágay Margit, Szabó Gyula, Makróczy Levente és Székely Sándor részben tavaly nem tartóztak a szintársulat kötelékébe, részben egyáltalában nem voltak szerződve Aradon. Kiss Elemér nem tagja a román színész szindikátusnak és az aradi társulatnak sem volt tagja. Abonyi Klári ez év szeptemberében tette le a szindikátusnál a felvételi vizsgát és így mint kezdőt, nem lehetett Aradra énekesnőnek szerződten.

Miután a szintársulat Hevessy sugót, aki tavaly is működött, leszerződtesse, Havas Jenő

sugót nem állott módjában lekötöni. Bihary Zoltán a küldöttségjárás megelőző napok egyikén Ferenczy Gyula dr. szintársulatához szerződött és el is utazott állomáshelyére. Miután Janovics Jenő dr. szinigazgatónak már két szerződtesett karmestere is van Aradon, Kovács Mihály karmestert és Héja Ilonka korrepetitornót nem szerződteshetette, mert a tanfást a két karnagy látja el.

A kardaloknők közül a Szendregy Mihály szinigazgató által átnyújtott névsorban csak Bayer Kató van megnevezve, aki azonban szerződésre nem jelentkezett. A Szendregy által feltüntetett kardalok közül Szabó Pál, Csutina Ferenc, Gémessy István a szintársulat tagjai, Simon Józsefet kész szerződés várja, Juhász Jolán és Doroghy László esetéről-estéről alkalmazást nyerhetnek felléptidijra, ha nagyobb személyzeti darabról van szó.

A prózánál Jávor Alfréd szerepkörére négyen vannak, így bármilyen kitűnő képességű művész, mégsem lehetett alkalmazni. Gömör Emma és Kuv Dezső művészek szerepköre szintén be van töltve, így az igazgatóság itt sem szaporíthatta amugy is jelentékeny kiadásait.

* **Mária-koncert.** A Minorita Kulturházban vasárnap este tartott magas színvonalon mozgó ünnepi hangverseny képezte záróakkordját a Mária-kongregációk Aradon tartott országos nagygyűlésének. Az ifjusági kamarazene-együttes Beliczay andantejét és Frederiksen színes képekből álló Grönland Suite-jét játszotta. Ez utóbbi érdekes programuzsika, mely mindvégig lebilincselte a publikum fantáziáját. Az ifjusági kamarazeneegyüttes Scherhag Ernő szakavatott pálcája alatt ezuttal is pompás összejátékot produkált és hiven kifejezésre jutatta a hangulatos képeket. A Pesten is előnyösen szerepelt Fiedler Klára csellójátéka meglepetést kellett és kiforrottságával, valamint vérbeli, nagyszerű muzikalitásával frappirozta a közönséget. Corelli La folia-ját játszotta dr. Szele Károly rutinos kísérete mellett. Szalay Mátyás papköltő mély érzésből fakadt versei nagy tetszést arattak. Rényi Józsa Liszt Tarentella-ját adta elő bravuros technikával és stílusos előadással. (=)

* **A „Sängerfahrt der Kronstädter Stürmer”** brassói férfikar és férfinegyes, az aradi német kulturkör meghívására dalesélyt tartott szombat este az aradi Iparos Otthonban. A jól összetanult együttes német népdalokat és dalokat adott elő. A főleg németekből álló közönség sokat és szívesen tapsolt. (=)

* **Folyamatban vannak a bérletkötések az aradi színháznál.** Az aradi színház igazgatósága két nappal ezelőtt hozta nyilvánosságra az idei szazon bérletárait és már is igen szép számban jelentkeztek a színházi irodánál olyanok, akik a szazonban bérelni óhajtának. Az eddigi évektől eltérően, az idén 30 A. és 30 B. bérleti előadásra csinál kötések a társulat vezetősége. Nagypáholyra 9600, földszinti kispáholyra 7680, elsőemeleti páholyra 6240, másodemeleti páholyra 3600, földszint 0—5 sorokra 2160, 5—10 sorokra 1440, 11—13 sorig 960, a másodemelet első sorában pedig 960 lei egy szazonbérlet. Amint az árakból kitűnik, az idei szazonban a helyárak versenyképesek a mozihelyárakkal, mert bérlet esetén a földszinten egy elsőrendű ülés 72 lejbe kerül.

* **Ma délelőtt tizenegy órakor görk- és boyvizsga lesz a színháznál.** A színészbejáró megélénkülésének a küszöbön álló görk- és boyfelvétel adja meg az aktualitást. Ma, vasárnap délelőtt 11 órakor fognak felvonulni Hetényi Elemér főrendező előtt a jelentkezett görkők és boyok, akik mozgáskészségükről és alaki alkalmatosságükről fognak levizsgázni. A felvételi vizsgát igen nagy érdeklődés előzi meg.

Darányi Pensio

BUDAPEST, IV., Sütő-uca 2. Telefon: Aut. 813—00. Belváros szívében, teljesen újonnan, modernül (hideg-meleg folyóvízzel) átépítve és berendezve újból megnyit. Kitűnő konyha, kívánatra diétás koszt. Mérsékelt árak.

* **Zwingli-est az aradi református templomban.** Az aradi református nőszövetség f. hó 11-én, vasárnap este 6 órakor tartja az idei vallásos estély sorozatának első előadását, melyen a 400 éve meghalt nagy reformátornak, Zwingli Ulrich emlékeztetének a következő műsorról áldoz: 1. Kezde-ének. A 66-ik zsoltár 1—2 verse. 2. Imát mond és bibliai magyarázatot tart Ámos V. 21 alapján: Nits István segédlelkész. 3. Karének. Monk W. H.: Maradj velem. 4. Szabolcska M.: Ének a szeretetről. Szaválja: Zih Terike. 5. Te földnek árva szülötte... Éneklők: Ilyés Lajosné és Német Ferencné. Orgonán kísér: Hirsch József. 6. Bemutatók a ref. nagyhétről. Előadás, tartja: Ajtay Béláné. 7. Raff: Cavalin. Hegedűszó, előadja: Erneszt Sándor, orgonán kísér: Gööz Ilonka. 8. Arany J.: Enyhülés, szaválja: Szabó Elza. 9. Záróének: A 66-ik zsoltár 3. verse. 10. Záró ima. Mondja: Kovács Z. segédlelkész.

* **A Kölcsey-Egyesület rendszeres irodalom-történeti előadásai** október 19-én, hétfőn kezdődnek. Ezek az előadások, melyek áttekintést nyújtanak a magyar közművelődés történetéből, októbertől januárig hetenkint háromszor az Iparosotthon termében lesznek és pedig hétfőn, szerdán és péntek este 6 órától 7 utáig. Januártól március közepéig, hétfőn és pénteken, folytatódik a harmincnyelc előadásból álló sorozat, a szerdai napokon ugyancsak 6—7-ig az „Anyák Iskolája” orvos-és pedagóguselőadói fognak beszélni a gyermeknevelés érdekes kérdéseiről. Az e hó 19-én kezdődő irodalomtörténeti előadások különösen a magyar tanulóifjuság művelődésében szükségpótlók. Első előadó a Kölcsey-Egyesület ügyvezető elnöke, Fischer Aladár, a rom. katolikus liceum igazgatója. További előadók lesznek az érdekes és tanulságos szabadiskolában: Kara Győző 7 előadással, Blédy Géza katolikus liceumi tanár 2 előadással, Kövér Erzsébet 2 előadással, dr. Bereczky Imre 2 előadással, dr. Berthe Nándor 8 előadással, dr. Szántó Zsigmond 3 előadással, dr. Szele Károly 1 előadással, Sima Dezső 1 előadással, dr. Schweitzer József 1 előadással és Lászlóné-Prohászka Elvira 3 előadással. Mindezeket, valamint a Kulturpalotában minden hónap egy vasárnap délutánján rendezendő előadásokat a Kölcsey-Egyesület tagjai díjtalanul látogatják, éppen úgy ingyen használják a Kulturpalota gazdag könyvtárát, melynek magyar állományát a Kölcsey-Egyesület állandóan szaporítja.

Ha
Budapestre

jön okvetlen keresse fel

SCHUREK FRIGYES szücsmestert
Hajós-uca 20.

kisebb uccóban kevesebb a rejtő, e oszobbak az árak.

Az újságírók tiltakozása a Déli Hírlap betiltása ellen

Vita egy különös határozat fölött.

Temesvárról jelentik: Tegnap este izgalmas gyűlést tartottak a temesvári újságírók. Egészen szokatlanul az újságírók gyűlésén politikai problémák is felszínre kerültek.

A Déli Hírlap betiltása ügyében erélyes határozatot hozott a temesvári újságírók csoportja. A határozat szerint az ügyben erélyes és részletes memorandumot készítenek, amelyben felhívják a kormányt a jogtalan és a sajtószabadságot mélyen sértő intézkedés visszavonására. Elhatározta a gyűlés, hogy háromtagú bizottságot küld Bucurestibe és a magyar képviselők segítségét is igénybe veszi ennek a kérdésnek az elintézése érdekében.

A tárgysorozatra ezután a Magyar Párt temesvári választmányának egy határozata került. Ez a határozat arról szólt, hogy az egyik temesvári lap közölje le a választmány egy állásfoglalását egy pártonbelüli vita ügyében. A határozatnak azt a részét tekintik az újságírók sérelmesnek, amely szankciót fűz a választmányi határozathoz a következőképpen: „Amennyiben a lap megtagadná a közlést, az választmányi tagok nemcsak lemondanak a lap előfizetéséről, hanem bojkottot is hirdetnek a lap ellen”.

Az újságírók közgyűlése ezzel a határozattal szemben állást foglalt és kifejezést adott annak, hogy a kisebbségi politikában ilyen eszközök igénybevétele elképzelhetetlen. Valószínűnek tartja ezért, hogy a választmányi határozat nem reprezentálja ebben a kérdésben a Magyar Párt intencióit. Egyébként tiltakozó állásfoglalását elküldi az Újságírószervezet a Magyar Párt országos vezetőségének és az Újságírószindikátus minden vidéki tagozatának.

SZERKESZTŐI UZENETEK

G. K. Pernyáya. A községi legelők ügyében az Aradi Közlöny részletesen ismertette a helyzet jelenlegi állását. Legutóbbi lapszámunkban jelentettük azt is, hogy a pernyáyai gazdák köszönőlevele megérkezett a város vezetőségéhez. Azt hisszük, hogy a kérdést ezek után kölcsönös megelégedésre rendezték el.

Anyanyelv. Arad. Nomen est omen — ahogy a latin közmondás mondja. A gyermeknek legelső sorban is azt a nyelvet kell tökéletesen elsajátítania, amelyet szülei és elsősorban az édesanyja beszél és csak aztán kerülhet sor más nyelveknek az elsajátítására. Ha kegyed gyermekét egyszerre több nyelv tanulására fogja, azt fogja elérni vele, hogy a kicsike mindegyik nyelvből fog valamit gagyogni tudni, de egyiket sem fogja tökéletesen beszélni, egyuttal pedig elveszti az idegen nyelvek közötti tájékozódó-képességét, amelyhez a gerincet mégis csak a tökéletesen beszélt anyanyelv tudása adja meg.

S. P. Verse gyenge, sajnos, nem üti meg mértékünket. Azt tanácsoljuk, hogy előbb szerezze meg szükséges olvasottságát és azután írjon. Véleményünk szerint különben is túlfiatal még a babérokra: várjon még egy kevés ideig, mondjuk négy-öt évig.

„Délamerikába vágyom”, Arad. Szíves érdeklődésére közöljük, hogy Buenos-Airesben magyar nyelvű hetilap is megjelenik. Címe: „Magyar Szó” (nem azonos a Nagyváradon megszűnt magyar napilappal) Buenos Aires, Cordoba 817. U. T. Plaza, 3468. Mástkülönbén csak azt tanácsolhatjuk, hogy próbáljon magának legelső sorban is idehaza találni megfelelő kenyeret, mert kint az idegenben az új kivándorlókra csak nélkülözések és szenvedések várnak.

Magánvizsgálók Studiuma,

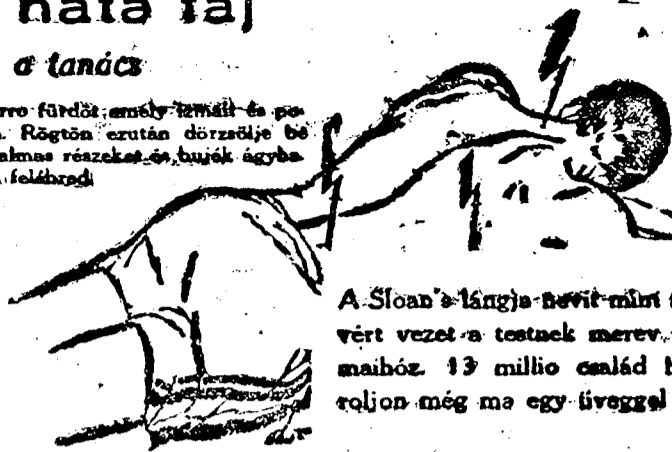
levelező oktatással és anyagi felelősséggel magánvizsgáztat.

Budapest, Baross-tér 6. Keleti pályaudvarnál.

Ha a háta fáj

— *Íd-fog a tanács*

Vegyen egy forró fürdőt, amely lemeit és porait kitérítje. Rögton ezután dörzsölje be gyengén a fájdalmas részeket és bujjék ágyba. Orvosa lesz ha felébred.

A Sloan's-lángja-bevit mint a napsugár és új vért vezet a testnek merev és fájdalmas izmaiból. 13 millió család használja. Vásároljon még ma egy üveggel 75 Lei-ért.

SLOAN'S LINIMENT

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Október 24-ig meghosszabbították az aradi kereskedők és iparosok cégbejegyzését

A késedelem indokolása eseién a Kamara eltekint a büntetés kiszabásától

Az a határidő, amelyet a céghivatal felállításáról szóló törvény a cégek bejegyzésére előírt, ma járt le. Annak ellenére, hogy a határidő elmúlt, még számos olyan kereskedő és iparos van Aradon, akik a bejegyzést eddig saját hibájukon kívül nem tudták elvégezni. A tegnapi napon háromszáz kereskedő jelent meg a Kereskedelmi és Iparkamara céghivatala előtt és így egyedül ezen a napon az összberegyzéseknek egy tizedét intézték el. Tekintettel arra, hogy nem lenne méltányos, hogy azok a kereskedők, akik nem tudták cégüket idejében bejegyeztetni, büntetés-

ben részesüljenek, az aradi Kamara akciót indított annak érdekében, hogy a határidőt meghosszabbítsák. Az akció sikerrel is járt, amennyiben a Kamara felhatalmazást szerzett a kereskedelem és iparügyi minisztériumtól arra, hogy indokolt esetekben október hó 24-ig elfogadhasson cégbejegyzési kérelmet, anélkül, hogy büntetést kelljen kirónia a késedelmesen jelentkezőkre. Akik tehát bármilyen oknál fogva nem tehetek eleget jelentkezési kötelezettségüknek, október 24-ig feltétlenül jegyeztessék be cégüket és ha a Kamara a késedelemet igazoltnak látja, úgy a büntetés megállapításától eltekint.

A mos'ani vámrendszer hátráltatja a román-német gazdasági szerződés életbeléptetését

Az új bucaresti-i német követ nyilatkozata.

Bucurestiből jelentik: Németország új bucaresti-i követe, von Schulenburg, ma érkezett a fővárosba, ahol a sajtó képviselőinek rendkívül érdekes nyilatkozatot adott a német-román kereskedelmi szerződés életbeléptetésére vonatkozólag.

— A német-román kereskedelmi szerződés megkötése a nemzetközi gazdasági körülmények következtében bizonyos nehézségekbe ütközött és éppen ezért könnyvelhető el siker-

nek, hogy azt sikerült preferenciális alapon megkötni. A két állam közötti kereskedelmi összeköttetésnek a legjobb perspektívái vannak és bátran leszögezhetem, hogy Románia biztos piacot szerzett magának rozs- és kukorica-exportja számára Németországban. A német-román kereskedelmi szerződés — mint ismeretes — még nem lépett érvénybe. Ezért azonban nem a két állam a hibás, hanem a jelenleg érvényben levő vámrendszer. A szerződés csak akkor léphet életbe, ha az összes államok, amelyekkel Németország eddig preferenciális alapon kereskedelmi szerződést kötött, beleegyeznek abba. Az érdekelt államok jórésze már megadta beleegyezését és most csak még néhány olyan állam hozzájárulása szükséges, amelyek érintve vannak Németország rozs- és kukoricaellátásában. A Wilhelmstrassei diplomáciai körök azonban optimisztikusan tekintenek az események elé és minden remény megvan arra, hogy már a közeljövőben a többi államok hozzájárulása is birtokunkban lesz. És ekkor úgy Németország, mint Románia között intenzív válik a kereskedelmi összeköttetés, aminek természetesen mindkét állam egyaránt csak előnyeit fogja látni.

— **Olcóbb lesz a sör.** A sörgyárak kartellének igazgatósága október hatodikán ülést tartott Temesváron, amelynek eredménye a sörkartell felbomlása lett. A kartell felbomlását tulajdonképpen az a megállapodási pont idézte elő, amelynek értelmében a kartell tagjai csak a számukra kijelölt területeken árusíthatják gyártmányukat. — A sörkartell megszűnésének természetesen következménye a szabadverseny fellendülése és ezzel kapcsolatosan a sörárak csökkenése lesz.

— **A magyarországi tengeri-termés jobb, mint a tavalyi volt.** Budapestről jelentik: A földmívelésügyi miniszter által kiadott kommuniké szerint az idei tengeri-termés háromnegyedmillió mázsával jobb a tavalyinál.

Fontos Budapestre utazók részére

Szálljon meg a

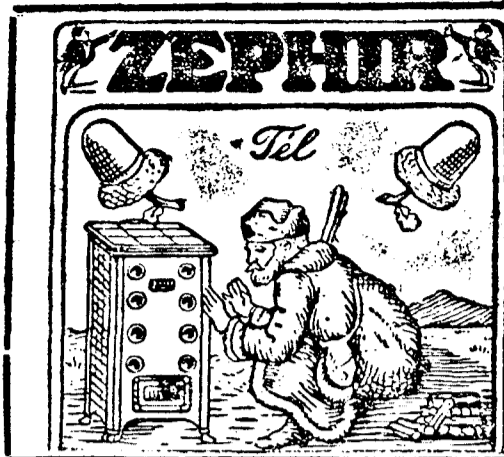
Merán szállóban

Berlini-tér 7. (Nyugatinál)

Budapest legjobb helyén fekvő modern szállója. Lift, központi fűtés, hideg és meleg folyóvíz, fürdők, telefonos szobák, kávéház-étterem.

Szobák 4.50 P. Pensiók 8 P-től

Egy ágy nál 10, két ágy nál 20% engedmény e lap olvasóinak.

Arainkat lényegesen

leszállítottuk.

10 fával fűt egy szobát **24**
kgr. órán át

Arjegyzéket díjtalanul küld:

Szántó Dezső és Fia

Oradea.

123

Romániából akarják exportálni a Párisnak szükséges vágómarhát

A párisi huscsarnok igazgatója Bucarestiben — Fontos tárgyalások, melyektől sokat várnak az exportőrök

Az élőállatexport fellendülésének szempontjából rendkívül nagyfontosságú hírről számol be bucuresti-i tudósítónk. A mai nap folyamán ugyanis a fővárosba érkezett Pietro, a párisi huscsarnok igazgatója, aki már a kora délutáni órákban felkereste Argetoianu pénzügyminisztert és azzal hosszas tárgyalásokat folytatott. A tárgyalások folyamán Pietro a párisi piac husellátásáról beszélt, amennyiben a párisi piac husellátását Romániában kívánja beszerezni.

Ha erre vonatkozólag létrejön a megegyezés, úgy az a romániai élőállatexport tetemes fellendülését jelenti, mert állandó piacot biztosítana Romániának Franciaországban. A párisi piac husellátása természetesen hatalmas szállításokat igényelne és ezáltal közvetve segíte-

ne az állattenyésztéssel foglalkozó gazdákon is.

Az Aradi Közlöny mai számában említette meg, hogy Franciaországba irányuló élőállatexport elé nehézségek hárulnak, amennyiben a Magyarországon át való tranzitó addig nem indulhat meg, amíg a francia kormány nem ad ki olyértelmű nyilatkozatot, hogy átveszi a Romániából érkező élőállatot akkor is, ha az a francia határra betegesen érkezik meg. A román kormánynak most, hogy a párisi huscsarnok igazgatója tárgyalásokat kezdett Bucarestiben, különösen érdeke és elsőrendű kötelessége lenne, hogy megszerezze a francia kormánynak ezt a nyilatkozatát, amely nélkül nem jöhet létre megegyezés a párisi huscsarnok igazgatójával.

Tizennyolc millió lejes hitel az erdélyi kisbankoknak

A Banca Nationala határozata — Hogyan oszlik fel a tizennyolc millió?

Bucurestiből jelentik: Az Erdélyi Bankszindikátus intervenciójára a Banca Nationala tizennyolc millió lejes hitelt szavazott meg az erdélyi kisbankoknak, amely a következőképpen oszlik meg:

Temesvári Takarékpénztár 1,700.000, Dicsőszentmártoni Takarékpénztár 2,200.000, Zilahi Hitelbank 1,700.000, Tusnádi Hitelbank 1,300.000, Udvarhelyi Takarékpénztár 1,700.000

Szászrégeni Kereskedelmi és Népbank 250.000, Ludasi Takarékpénztár 250.000, Gyulafehérvári Takarékpénztár 500.000, Szászrégeni Takarékpénztár 600.000, Görgényi és Ditrői Népbank 2 millió, Marosújvári Központi Takarékpénztár 600.000, Tusnádi Bank és Takarékpénztár 1,700.000, Hunyadi Takarékpénztár 500.000, Szatmári Hitelbank 1,500.000, valamint több kisebb bank 3,400.000 lej.

Az osztrák schilling esésének oka

Ausztriának október 15-én 200 millió dollárt kell visszafizetnie

Bécsből jelentik: Az osztrák schilling körül az infláció idejére emlékeztető izgalmak uralkodnak, noha le kell szögezni, hogy Ausztriában nincsen infláció és az osztrák jegybanknak semmi oka, nincsen újabb bankjegyek nyomására. Az osztrák pénzügyminisztérium ennek ellenére kénytelen volt elrendelni a devizák és valuták kényszergazdálkodását és így megakadályozni a szabad forgalmat. A magánforgalomban ugyanis az osztrák schilling az utolsó napokban nagy árfolyam-csökkenésen ment át.

A legtöbb közép-európai államban az osztrák jegybank kérésére már a múlt héten felfüggesztették a schilling hivatalos jegyzését, azonban a magánforgalomban semmiféle intézkedés nem tudta megakadályozni az árfolyamcsökkenést. Ez az oka annak, hogy az osztrák kormány bevezette a kényszergazdálkodást.

Amint említettük, a schilling csökkenése

nincsen összefüggésben újabb inflációval. Ezzel szemben Ausztriának, illetőleg a jegybanknak október 15-én 200 millió dollárt kell visszafizetnie, mivel a schilling támogatására a nyáron Ausztria rendelkezésére bocsátott kölcsönt úgy az angol jegybank, mint a baseli nemzetközi bank visszaköveteli. Egyelőre azonban Ausztriának nincsen pénze a 200 millió visszafizetésére. A hosszulejáratu külföldi kölcsön nyelbeütése még hetekig elhúzódhat. Így Juch dr. osztályfőnök, a pénzügyminisztérium jelenlegi vezetője az osztrák kormány megbízásából tárgyalásokat kezdett külföldön rövidlejáratu kölcsön felvételére. Ugyátszik azonban, hogy ezek a tárgyalások is igen nehezen haladnak előre és így érthető az az idegesség, amellyel érdekelt körök az ominózus október 15-ét várják. Természetes, hogy ez az idegesség kihat a schilling kurzusára is és a normális állapotok csak abban az esetben térhetnek vissza, ha Ausztriának október 15-én módjában lesz külföldi segítséggel kötelezettségeinek megfelelni.

Nagyságos Asszony!

Ön még nem ismeri **SILVO**-t, az utólérhetetlen ezüst- és finom-fém tisztítót.

Ezen tisztítószer előnye az Ön finom ezüstevészközei és fémtárgyai szempontjából igen sokoldalúak és a készítmény-jóságával önmagát mulja felül.

A **SILVO** kémiai összetétele megóvja az Ön ezüstitárgyait, nem karmolja a finom felületet és hosszú ideig megtartja azok ragyogó fényét.

Tegyen egy kísérletet a **SILVO**-val, és biztosan meglesz elégedve.

SILVO

Kapható tubusokban minden jobb háztartási cikk, fűszer- és festéküzletben stb.

Törvény készül a bankfuzió elősegítésére

Megszűnnek a mostani nehézségek.

Bucurestiből jelentik: Az Argus hivatalos helyről jövő információt közöli arról a tervről, melyet néhány nappal ezelőtt még cáfoltak, hogy illetékes körök nagy bankfuziókat készítenek elő. Értesülésével kapcsolatban az egyik bucuresti-i, a fuzióban érdekelt pénzügyintézet igazgatója a következőket jelentette ki az Argus munkatársának:

— Az érvényben lévő Kereskedelmi törvénykönyv technikai szempontból rendkívül megnehezíti a fuziót. Előírja a törvény, hogy a fuzió csak abban az esetben lehetséges, ha ahhoz jóváhagyásukat adták az érdekelt intézetek összes hitelezői. A másik nehézség a reális mérleg összeállítása, amit a részvények árfolyamának ingadozása lehetetlenné tesz. Emiatt szünetelnek jelenleg a bankfuziótárgyalások, amiket pedig a jelenlegi hitelválság szükségessé tesz.

Reméljük azonban, hogy e nehézségeken könnyíteni fog a kormány. Argetoianu pénzügyminiszter és Manoilescu, a Nemzeti Bank kormányzója jelenleg éppen egy olyan törvény tervezetén dolgoznak, amely a fuziókat megkönnyíti. A törvény megszavazása után azonnal megindulnak a fuzió tárgyalások a kormány és a Nemzeti Bank támogatása mellett.

— **Magyarországon megalakult a tüzfű behozatall szindikátus.** Budapestről jelentik: Budapestben most alakult meg az Általános Fűbehozatall Részvénytársaság 150 ezer pengő teljesen befizetett alaptőkével. Az új vállalat élén Bottlik báró, Rottmann Dezső dr. és Forbáth, a Csehszlovák-Magyar Iparbank vezérigazgatója áll. Ez a bank egyébként ötmillió pengő hitelt engedélyez szlovén tüzfű vásárlására s ugyanilyen összeg erejéig a Magyar Általános Hitelbank viszonthitelt nyújt. A szlovén tüzfű faexportőrök az Iparbank útján kapták meg az áru ellenértékét. Az új részvénytársaság működését a kormány külön bizottság útján fogja ellenőrizni, hogy az a kívülálló fa-kereskedelem érdekeit ne sértse.

Nagy fűmegtakarítás szabadalmazott **ZSIGUCZI-féle kályhánál.**
A fűtőtechnika csodája! Számos elismerő levél és hivatalos szakvélemény bizonyítja jóságát és **50% tüzelőanyag megtakarítását.** Megtekinthető a részletek: **HAMMER ZSIGMOND és FIA** üzletében Arad, Bulevardul Regele Ferdinand No. 27 (Boros Béni-tér)

Őszi ruhákat és felöltőket legszebben festi, tisztít **KNAPP** modernül berendezett vágó- és **v. Weitzer-u. 11. v. Magyar-u. 10.**

Eladó aradi házak!

Vásártér közelében: magasföldszintes barokház 3x1 szobás lakással, 120.000 lejt. Sarok üzletház konkurenciamentes korcsma, italmérségi jog, táncterem, kuglizó, lakással, 140.000 lejt.

Belváros szélén és környékén: 3 szobás magánházak 120-140-170.000 lejt. Uccai 2 szoba előszobás, 9 évig adómentes magasföldszintes új ház, 1 szobás udvari melléképülettel, nagy kerttel, 185.000 lejt. Háromlakásos ház gazdálkodó vagy iparos céljainak megfelelő nagy telekkel, 230.000 lejt. Három szoba, elő, fürdőszobás magánház, pince vel, 350.000 lejt. Külenc lakásból álló bérház 70.000 jövedelemmel, 400.000 lejt.

Szerb templom és v. Mikos u. környékén: Üzletház 3 lakással 160.000 lejt. Magánház 4 szoba, elő, fürdőszoba, istállóval 250.000 lejt. Adómentes üzletház 31.000 jövedelemmel, 260.000 lejt. Több uccára nyíló szép magasföldszintes sarok ház 4 lakással, 200.000 jövedelemmel, 265.000 lejt. Hét évig adómentes új bérház azonnal átvehető 3 szobás uccai lakással, nagy jövedelemmel, 430 ezer lejt.

Autobusz megállótól 5 percnyire fekvő masszív, új villa, újonnan festett 4 szoba, elő, fürdőszoba, üvegezett folyosó, udvar, kerttel, 180.000 lejt. Autobusz megállóval: Emeletes, villaszerű épület 3 lakással, fürdőszobával, 325.000 lejt.

V. Flórián-u. 13. sz. a. (Centra' mozinál) 2 lakásra osztható kertesi családi ház 4 szoba, zárt folyosó, mosókonyha, baromfi- és parkírozott udvar, vízvezeték, Shone csatornával olcsón eladó.

Belvárosi sarok üzletes bérház 72.000 lei jövedelemmel, átvehető teherrel, 520 ezer lejt.

V. Batthyány-u. környékén: Magánház 3 szoba, zárt folyosó, pince, udvar, kerttel, 260.000 lejt. Kétlakásos ház 2 és 3 szobával, 325.000 lejt. Magánház 5 szoba, fürdő, cselédszoba, üvegezett folyosó pincével, 490.000 lejt. Abszolút modern magánház, parkettás, cserép, kályhás, 5 szoba, elő, fürdő, cselédszoba, üvegezett folyosóval, 750.000 lejt.

Főtértől néhány percnyire: Négylakásos ház 36.000 jövedelemmel, 295.000 lejt. Négy szoba, elő, fürdő, cselédszobás magánház, ipari célokra is alkalmas szuterénnel 340.000 lejt.

Vasutállomás közelében: Magánház 6 szoba, fürdő, cselédszoba, mosókonyha, pince, nagy kerttel, 350.000 lejt. Üzletház bérbeadott üzletekkel, részben fürdőszobás lakásokkal, 420.000 lejt.

Modern magánházak a belvárosban, 4-5-7 szobás lakásokkal, 650-900.000 lejt.

Tökebefektetésre alkalmas jól jövedelmező bérházak, 400.000 lejtől 6 millió lejtig. PETRAN-ügynökség, Arad, Plata Avram Iancu (Szabadságtér) 16. szám,

FRANCIA ÁLLAMI FORRÁSOK

VICHY-CELESTINS Vese- és hólyag-bántalmak, köszvény-, cukorbeteg-, artritizmus.

VICHY GRANDE-GRILLE máj- és epebántalmak.

VICHY-HOPITAL gyomor- és bélrendellenességek.

U. H. F. 18319

Marabu Keltetőgépek

gravitációs központi melegvízfűtéssel. — Többszörösen kitüntetve.

Rádiátorok és kazánok központi fűtésnek stb. raktárról szállít

„MODERNA” ÉPÍTŐIPARI GÉPEK ÉS RADIATOR R.-T.

BRASOV, Strada Infundata (Kiss-ucca) 12.

Ajánlat és prospektus díjmentesen.

Kerületi képviselő: Szücs Pál, Temesvár, Str. Mühle Vilmos Nr. 16.

Menürendszeres étkezde

Str. Bratianu No. 19. (volt Weitzer János-ucca) 19. sz. az udvarban jobbra, ajtó 7. — 30 lejtől feljebb.

Heti étlap:

Hétfő: Zöldbab leves Burgonya főzelék Töltött borjú, kacsasült Tathonya, burg. garn. Savanyu v. compót Kanádok lepény.	Kedd: Paradicsom leves Tökfőzelék Libamell vadmodra Vegyes szárnyas Gombás rizs Savanyu v. compót Strúti metélt.	Szerda: Ragu leves Zöldbab főzelék Székelygulyás, libasült Gríz garn. Savanyu v. compót Aimás pite.	Hétfő: Karfiol leves Keikaposzta főzelék Sertéskaraj, rántott csirke Reszelt burgonya Savanyu v. compót Vegyes rétes	Kedd: Bableves Karalábé főzelék Párisi hal, natur csirke Borjú vésés Burg. piré, rizs garn. Savanyu v. compót Lekváros derelye, császár-morcsa.	Szerda: Burgonya leves Lencse főzelék Hagymás szelet vagy sült Tathonya garn. Savanyu v. compót Fánk ízzel.
---	--	--	---	---	--

Vasárnap: Husleves, Töltött paprika, Rotsami Sertés karaj, Libasült, rántott csirke, Savanyu v. compót, Megvőrtött torta.

Modern és szolid butorok, kárpitos-árúk részlegolcsóbban letre is

Deposit: Str. Moise Nicoara 9-II

Feltűnő alkalmi házeladások!

Liget közelében sarok üzlettel, lakással értékes telekkel, 300.000 lejt. A volt Orczy-ucca közelében 5 szobás lakással, parkírozott udvarral, nagy kerttel, 350 ezer lejt. Üzletvezetőség közelében egyemeletes, 12 lakással, nagy telekkel, előnyös árban. Ugyanott 18 lakóval nagy bérjövdelemmel, 900.000 lejt. Főntvonalon, piactér sarkán, földszintes 2 üzlettel, lakással, értékes telekkel 375 ezer lejt. Vasutállomás közelében masz sziv. földszintes, 14 lakással, nagy bérjövdelemmel, 725.000 lejt. Színház közelében egyemeletes, 2, 3 és 4 szobás, fürdőszobás lakással, értékes telekkel, 675.000 lejt. Értékes uccában szép, emeletes, 8000 lej havi jövedelemmel, 440.000 lejt. Keramított uccában kettős ház 10 lakással, 300.000 lejt. Értékes, pormentes uccában magánház 4 par kettős szobás, fürdőszobás lakással, 440 ezer lejt. Piactér közelében magasföldszintes, adómentes, 3 szobás, fürdőszobás, 1x2 és 1x1 szobás lakással, 585.000 lejt. Ugyanott földszintes, 1x3 szobás és 1x1 szobás lakással, nagy betonpincével, 375.000 lejt. Ugyanott földszintes, 1x3, 1x2, 1x1 szobás lakással, értékes uccai telekkel, Shononcsatornázással, 320.000 lejt. Belvárosban 1x3, 1x2 szobás lakással, értékes telekkel, 360.000 lejt. Liget táján jó, földszintes, 8 lakással, 84.000 lej jövedelemmel, 465.000 lejt. Ezeken kívül a volt Erzsébet királyné és Apponyi-körutakon, a Főtéren, a volt Deák Ferenc-uccában, a volt Eötvös-uccában és a város összes uccáiban nagy jövedelmet hozó bérházak 400.000-8 millió lejt kedvező fizetési feltételekkel is eladó. HAASZ ALBERT-irodája Arad, Strada Eminescu 12. sz. (Deák Ferenc-ucca.)

Nagy üzlethelyiség

főtéren, a Minorita-templommal szemben

november 1-re kiadó.

Cím az Aradi Közlöny kiadójában, 260

Rádió műsor.

Romániai időszámitás. —

VASÁRNAP, OKTÓBER 11.

Bucuresti, 12. Luca-zenekar. 13. Gramofon. 19. Marcu-zenekar. 19.10. Marcu-zenekar. 20.40. Gramofon. 21. Scullay: „A Jampagyujtató” című operettje. — Budapest, 9.30. R. kath. istentisztelet. 12.15. Eveng. istentisztelet. Majd: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. 3. Gramofonhangverseny. 4.30. (Rádiószabadsághangverseny). Utána: Szalonzenekari hangverseny. 7. Cselényi József ezredik magyar nótáestje. 8.45. Vidám est. Utána: Engel István zongorahangversenye. 11.15. Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye. — Bécs. 11. Orgonaverseny. 12. Bécsi szimfonikus zenekar. 14.05. Verdi: Traviata című operája gramofonon. 16.05. Holzer-zenekar. 18.20. Operetrésztetek. 19.20. Schumann: A-dur vonónégyese. 23.25. Jazz. — Belgrád, 12. Cigányzene. 13.30. Szórakoztató zene. 14.30. Film H. 18.30. Jazz. 22.15. Hauser hegedűművész hangversenye. 23.20. Könnyű zene. Utána: Jazz. — Frankfurt. 20. Kienzl: A bibliás ember című operája. 23.55. Táncczene. — Katowice. 18.45. Rendőrzenekar. 21.15. Népszerű hangverseny. 24. Könnyű- és táncczene. Königs-wusterhausen. 19. Nansen-emlékünnepe. 20.25. Zwingli Ulrich 400. halála napjára. — Langenberg. 17.30. Szórakoztató zene. 21. Eysler: Az aranyos mesterné c. operett. 24.15. Jazz. — Leipzig. 17. Szórakoztató zene. 19.45. Házi zene. 21. MHLöcker: Gasparone c. operettje. Majd táncczene. — Milano. 17. Kálmán: A bajor, operett. 20.05. Könnyű zene. 21.45. Mascagni: A kis Marat, opera. — München. 20.35. Beethoven: Fideles c. opera. 23.45. Táncczene.

HÉTFŐ, OKTÓBER 12.

Bucuresti, 13.50. Gramofon. 18. Rendőrzenekar. 19. H. I. jel. 19.10. Rendőrzenekar. 21.45. Luca zenekar: román zene. 22.45. Hangverseny. — Budapest, 10.15. A rádió házikvartettjének hangversenye. 13. Déli harangszó. 13.05. Eugen Stepat orosz balalaika zenekarának hangversenye. 5. Asszonyok tanácsadója. 6. Felolvasás. 6.25. Az 1. honvédegyalozred zenekarának hangversenye. 7.30. Német nyelvoktatás. 8. A „Világpolitika” előadássorozata III. része. 8.30. Bura Sándor és cigányzenekarának hangversenye. 9.30. Wagner hangverseny. Majd: A Berend szalonzenekar hangversenye. — Bécs. 12.30. Brunner zenekar. 13.40. Gramofon. 18. Eber zenekar. 20.45. Áriák és dalok. 21.25. A Bécsi erdőben címen zenés egybeállítás. 23.25. Pauscher jazz. — Belgrád. 12.05. Gramofon. 13.05. Könnyű zene. 17. Gramofon. 18. Hangosfilmközvetítés. 21. Népdalok. 22. Mozart áriák és kettősök. 23. Rendőrzenekar. — Hellsberg. 17. Szórakoztató zene. 20.30. Zenei együttes. 21.25. Népszerű zene. 22.10. Hangjáték. — Kalundborg. 21. Suppé- és Offenbach zene. — Katowice. 18.40. Közzene. 19.35. Könnyű zene. 21.15. Zeller: A bányamester, operett. 23.30. Közzene. 24. Könnyű és táncczene. — Kassa. 12.30. Gramofon. 13.30. Hemerka zenekar. 15.30. Rendőrzenekar. 19. Hirtsche énekesnő hangversenye. 23.20-24. Prága. — Milano. 18. Gramofon. 20.20. Könnyű zene. 20.40. Hangverseny gramofon. 21.45. Sforzano: Tien Hoa, vígjáték. Közben és utána szórakoztató zene. 24. Hangverseny. — Palermo. 19. Gramofon. 21. Gramofon. 22. Donizetti: Don Pasquale op.

KEDD, OKTÓBER 13.

Bucuresti, 13. Gramofon. 18. Motzoi kar: könnyű és román zene. 20.40. Gramofon. 21. Rendőrzenekar.

21.30. Jora M.: Enescu zeneszerzőről. 21.45. Gutiano operaénekesnő Marot 7 dalát adja elő. 22.15. Rendőrzenekar. Bach: A-dur fuga vonásokra. — Budapest, 10.15. Gramofonhangverseny. Keringők. 13. Déli harangszó. 13.05. Hangverseny. 5. Mesék. 6. Bulgária közgazdasági viszonyai. 6.30. Másfélóra könnyű zene. 8. Francia nyelv oktatás. 8.30. Az Operaház előadásának közvetítése „Faust.” Dalmű 5 felvonásban. — Bécs. 17.55. Hauptzenekar. 20.40. A bécsi szimfonikusok Klara Berta kamaranékesnő közreműködésével. 22.25. Vonósnégyes hangversenye. 23.35. Hüger zenekar. — Belgrád. 12.05. Gramofon. 13.05. Könnyű zene. 17. Táncc gramofon. 18. Harmonika. 18.30. Hics zongoraművész játéka. 19. Kávéházi zene. 21. Délszláv dalok. — Breslau. 21.30. Suppé: Boccaccio c. háromfelvonásos operettje. 22.30. Filharmonikus hangverseny. 24.15. Táncc zene. — Hellsberg. 17. Ritmikus, zenés játék. 17.30. Szórakoztató zene. 21.10. Négykezes zongoraverseny. — Katowice. 21.15. Népszerű hangverseny. 23.25. Dalok. 24. Könnyű- és táncczene. — Milano. 18. Gramofon. 20.15. Könnyű zene. 20.40. Gramofon. 21.45. Művészeti csevegés. 22. Szimfonikus hangverseny. — München. 18. Könnyű zene. 20.30. Schrammel zene. 22.10. Madách Imre: „Az ember tragédiája” című drámája, Mohácsi Jenő fordításában és Hans Nüchtern (Wien) rendezésében. — Prága, 12. Gramofon. 15.40. Gramofon. 16. Pozsony. 18.55. Gramofon. 19.30. Liszt hangverseny. Dalok. 20.20. Fuvószene. 22. Tokatyan Armand hangversenye. 23.20. Kávéházi zene.

A szerkesztésért
STAUBER ISTVAN
felel.

Apróhirdetések

LEVELEZÉS.

Cirkot és cirokmagot
minden mennyiségben
vásárolok

ELEK GYÖRGY seprőgyár
Budapest, VI., Kartács-ucca 22.

Távíratcim: ELEKBESÉN.
Telefonszám: Budapest 921-12.

Dura-elemek és zseblámpák
nagyban és kicsinyben
Rosenfeld Géza villany és rádió-
szereplő, új Neuman-ház, Bulev. Reg.
Maria 9.

HÁZASSÁG.

ÖNÁLLÓ üzlettel, középkorú, jobb meg-
jelenésű férfi vagyok, feleségül vennék
oly nőt ki némi hozománnyal rendelke-
zik. Teljes címet „Diszkréció” jellegére
az Aradi Közlöny kiadójába kérek. 3424

ALKALMAZÁS.

JO BIZONYTAVANYOKKAL rendelkező
mindenes szakácsnőt keresek. Str. Ho-
ria 4. sz., fődzsint jobbra. 3419

KERESÜNK üzletszerzőket jelentékeny
havi jövedelemmel, PLYMOUTH és
DODGE - BROTHERS autómobilok és
DODGE-BROTHERS teherautókat árusít-
lásra. Érdeklődők forduljanak PERRY
gyári képviselőhöz Cluj, Str. Regina
Maria 2. 3426

FIATAL ELARUSÍTÓLEANYT kezdő fi-
zetési felvezés Sándor Ferenc könyv-
üzlete.

GYAKORNOKOT, románul tudót fizetés-
sel felvezés Sándor Ferenc könyvkeres-
kedése.

DEUTSCHES Fräulein zu zwei Kindern
fürs Land wird gesucht. Adresse Schul-
ler, Str. Eminescu 6. 209

Selbständige Korrespondentin

deutsch-ungarisch, Stenodactylografin,
empfiehlt sich auch „Stundenweise”.
Werte Offerten unter „Pflichtbewusst” in
die Administration der Aradi Közlöny
erbeten. 3399

LAKÁS.

BERBE keresek 8-4 szobás magánhá-
zat. Cím az Aradi Közlöny kiadójába
kérem leadni. 250

KERESK 2 butorozott szobát konyhával,
vagy konyhahasználattal, fürdőszoba és
mellékhelyiségekkel október 15-re. Cí-
meket az Aradi Közlöny kiadóhivata-
lába kérek. 3402

HÁROMSZOBÁS, fürdőszobás, földszinti
lakás kiadó. Piata Imp. Traian (At ila-
tér) 3. 3388

ÖT-NÉGY-HÁROM szobás modern laká-
sok, üzlethelyiségek, november 1-re
kiadók az Ortutay-palotában. 3321

ÖT UCCAI szobából álló modern lakás
6 szobás mellékhelyiségekkel Bul. Carol
I. 67. sz. alatt nov. 1-re kiadó. Bővebbet
Angoie-üzlet, v. Szabadság-tér. 3412

EGY-KÉT és háromszobás lakás kiadó.
Bővebbet: v. Andrassy-tér 19., a ház-
mesternél. 200

KÉTSZOBÁS, konyhás I-ső emeleti lakás,
a Szabadság-tér sarkánál kiadó. Cím az
Aradi Közlöny kiadójában.

EGYSZOBÁS, konyhás lakás főtéren
kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadó-
hivatalában. 200

KIADÓ a volt Szabadság-tér közvetlen
közeliében 2 szoba, előszoba, konyhából
álló lakás. Cím: Calea Banatului (v. Asz-
talos Sándor-u.) 3. 800

HÁROMSZOBÁS, parkettás, elő- és fürdő-
szobás urilakás nov. 1-re kiadó. Strada
osbuc (Wesselenyi-u.) 1. 3438

KIADÓ 3 szobás, fürdőszobás modern
lakás a Gyári Alkalmazottak Tervező-
széki Egyesülete Str. Ghiba Birta (Var-
jassy József) 40. sz. alatti házban és
2 szobás, fürdőszobás, parkettás lakás az
Egyesület Str. Consistoriului (Batthyány-
ucca) 20. sz. alatti székházában november
1-re. Bővebb információk nyerhetők az
Egyesület irodájában, Str. Consistoriului
20. alatt.

MAGANHAZ, 3 szoba és mellékhelyisé-
gekkel (fürdőszoba nélkül) november
1-től bérbeadó. Strada Russu Sirianu
(Aulich-u.) 22. 3407

NAGYON szépen butorozott szoba 1,
vagy 2 személynek, esetleg ellátással,
főtéren kiadó. Cím az Aradi Közlöny ki-
adójában. 3432

KÉT szoba, fürdőszobás uccai lakás
mellékhelyiségekkel a volt Mikes Kele-
men-uccában november 1-ére kiadó. Ér-
deklődni Berger gyógyszerész, Calea
Saguna. 3423

KERESTETIK butorozott szoba fürdő-
szoba használatát földszint vagy I-ső
emeleten, világos, tisztá, féregmentes, a
központban. Ajánlatok „Október 15” jel
igére az Aradi Közlöny kiadójába kéret-
nek. 3431

Kiadó lakás.

Uccai, magasföldszintes, modern,
3 szobás, elő-, fürdő-, cselédszo-
bás, üvegezett folyosóval, cserép-
kályhákkal, november 1-re kiadó.
Strada Mărășești (Kossuth-ucca)
58-60. sz. Ugyanott földszintes
2 szoba, elő- és fürdőszobával.

Két háromszobás

parkettás, cserépkályhás és fürdőszobás
lakás, az egyik erkéllyel, újonnan átala-
kítva és kifestve, folyó évi nov. hó 1-re
kiadó. Ugyanott egy földszintes uccai
háromszobás lakás kiadó 24.000 Lej évi
bérért, v. Batthyány-u. 31. sz. a. Bőveb-
bet: Str. Eminescu 81., a tulajdonosnál.

Négyszobás

erkélyes, fürdőszobás, parket-
tás modern lakás, esetleg azon-
nalra is kiadó. Str. Moise
Nicoara (Petőfi-ucca) 9-11.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

TELJESÉN jókarban levő nutria bélé-
ses városi bunda jutányosan eladó. Szi-
vességéből megtekinthető: Nagy szűcsnél.
Str. Alexandri. 3400

FÉRFISZOBÁ, osontszintű háló eladó.
Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 500

EBEDLŐ, háló, szalonberendezések, per-
za és gyári szőnyegek, függönyök, sto-
reok, filémunkák, szőrmék felszörmézés-
hez, mormotta bunda, nyestboa, antik
asztali lámpák, Berger-fotelok, fotelrá-
mák, antik órák, tükrök, festmények,
manikűr-készlet, neszeszeres bőrönd,
mosdó servise, ezüst tárgyak, zongorák,
hegedűk, álló villanylámpák, dísztár-
gyak, ebédlőasztal és székek, tükrök alá
asztal, kis asztalok, falitálcák, virágce-
réptartó, íróasztalok, stb. stb. e l a d ó k.

SALGONÉ bizományi üzlete,
Str. Horia No. 1. (Neuman-palota)

KÉLTETŐGÉP százas és egy 3 lámpás
jó rádió eladó. Str. Gen. Coanda 57. 3429

EGY 28-as nyitott „Ford” jókarban,
38.000 lejért eladó. Arad Akác-ucca 14.
Megtekinthető a házmesternél. 3430

KERESK apróbb és nagyobb ezüsttár-
gyakat, ezüst evőeszközöket, gyári és
keleti szőnyegeket, fogasokat, scheslon-
kat, márványplatinis tükrös mosdót, dísz-
tárgyakat, komplette szobaberendezé-
seket stb. SALGONÉ bizományi üz-
lete, Strada Horia 1. (Széchenyi-ucca)
Neuman-palota. 1000

ÚJ ÜZLETBERENDEZÉS jutányos áron
ladó. Megtekinthető: Bul. Reg. Maria
69., házmesternél.

Ruhák, kabátok festése és vegytisztítása az árak a legmodernebb eljárás
legjobb és leggyorsabbban
Hoszpodár-nál Arad, Str. Troleasu (volt
Teleki-ucca) 13.

KITÜNO, jókarban levő 2 Hltres vas-
hordók eladók. Cím az Aradi Közlöny
kiadójában. 200

Eredeti

festmények, filé csipkék, asztali
díszlámpa, servisek stb. eladók.

Érdeklődni: Str. Capitan Ignat 15., d. u.
1-3 között. 3428

Szép sarok háztelek,

újonnan bekerítve, befestve, Str.
Abatorul 22. sz. alatt e l a d ó.

Értekezni: Strada Capitan Ignat 17.,
d. u. 1-3 között. 3427

OKTATÁS.

GYORSIRÁS németül és magyarul,
francia-német nyelvoktatás, rendkívül
olcsón, v. Weitzer János-ucca 12., I. em.
3410

SZÜLETETT francia férfi, francia okta-
tást ad. Str. Cosbuc (Wesselenyi-u.) 61.
3411

OKL. MÉRNOK matematikai, fizikai,
és nemzet konversációs órákat ad. Gáza
Adorján, Str. Guiba Birta 24. 3417

ÜZLETEK.

FŐTÉREN, a legforgalmasabb helyen
nagy üzlethelyiség azonnal kiadó, Cím
az Aradi Közlöny kiadójában.

ÜZLETHELYISÉG a Szabadság-tér sar-
kánál azonnalra kiadó. Cím az Aradi
Közlöny kiadójában.

Új üzlet! **Új üzlet!**

„Antic” bizományi lerakat

Igen olcsón eladók:
háló, ebédlő, uriszoba, an-
tik butorok, perzsaszőnye-
gek, porszívógép, csillárok,
hermelinboa, különféle dísz-
tárgyak, stb.

Alkalmi vétel:
ebédlő 3500 Lej, fél háló
1500 Lej, Zongora 8000 Lej.
„ANTIC” bizományi üzlet,
Arad, Str. Eminescu 8. (Deák Ferenc-u.)

Mindenütt beszélnek

az előkelő budapesti

BRISTOL-szálló

olcsó áraitól.

Szobák (a fekvéstől függően)
kitűnő napi ellátással már
12 pengőtől
kaphatók.

Dunai szobák kilátással a gyö-
nyörű budai hegyvidékre
méltányos áron.

Bristol-menü 2 pengő 40 fillér

Mindennap ötórás tea és tánc.
Kávéházi árkak.

Vacsora rendes polgári árkakon.
Tánc.

Hosszabb tartózkodás ese-
tén további engedmények

Bristol-szálló

3220 Budapest—Dunapart.

Rovine, M.-Pécska

főtéren lévő fűszer-vegyeske-
reskedés eladó. — Értekezni:
Feketénél, helyszínen. 3416

Utásainkat és ügyfeleinket

tisztelettel felkérjük, hogy aradi fiókunk meg-
szüntetésé folytán minden felvilágosításért és
információért utasításokat illetőleg (Észak-, Dél-
amerika, Kanada, kőjutások stb., valamint
egyéb ügyekben is a

Hamburg-Amerika-Linie

S. A. R.
Központjához TIMIȘOARA, Str. Moroz 2.
fordulni szíveskedjenek. Irásbéli megkeresé-
sekre rögtön válaszolunk.

Hamburg-Amerika-Linie S. A. R.

Dir. Gen. L. H. Lazarowitz.

ELLÁTÁS.

DISZTINGVÁLT budapesti uricsalád, el-
vállal teljes ellátásra külön uccai szo-
bában, feltétlen iso. id urileánykát, eset-
leg testvéreket is, megegyezés szerinti
árban. A házról zongora van. Dr. Csomor
VII. Erzsébet-körút 21, II, 21. 3891

INGATLAN.

Eladó házak!

Kulturpalota táján emeletes, modern, par-
kettás alkalmi árban. Főtéren kéteme-
letes, modern, parkettás, fürdőszobás
lakásokkal, üzlethelyiségekkel, jó hozam,
2.250.000. Központban kétemeletes, par-
kettás, fürdőszobás lakásokkal, jó ho-
zam, 1.850.000. V. Batthyány-u. táján
emeletes, modern, parkettás, fürdőszo-
bás lakásokkal, részben adómentes, 1
millió 600.000. V. Ferenc-térhez közel
1x4, 1x3 szobás, fürdőszobás lakások-
kal, 1x2 szobás, nagy kert, 560.000. —
Ugyanott emeletes, 8 bérlemény, fürdő-
szobákkal, 220.000 hozam, 1.500.000 —
Ugyanott magasföldszintes komfortos, 2
lakásos, parkettás, fürdőszobákkal, 800
ezer. V. Béla-tér közelében 18 lakásos,
jó hozam, 1.100.000. Central-mozi köze-
lében 4 szobás, üzletház, garázs, 400
ezer. V. Thököly-tér táján üzletes sarok-
ház, 12 bérlemény és daráló malom,
850.000. Kalvin-u. közelében 6 bérle-
mény, 1, 2, 3 szobás lakásokkal, vízve-
zeték, jó hozam, 450.000. V. Választó-u-
ban 6 lakásos, nagy kert 190.000. Ugyan-
ott 3 szobás, nagy uccai fronttal, 160.000
Ligeti-mozi táján 2 lakásos, üzlettel,
nagy telek, 270.000. V. Boros B.-tér kö-
zelében magastöltszintes, 7 bérlemény,
1, 2, 3 szobás, részben fürdőszobás, jó
hozam, 750.000. V. Mikes-u. táján 3 szo-
bás, elő fürdőszobás, nagy műhelyek,
400 öles gyümölcsös, 300.000. Ugyanott
2 szobás, műhellyel, 150.000. Ugyanott
2x2 szobás, műhely, kert, 210.000. Vasut
közeliében magastöltszintes, 6x2, 8x1
szobás 750.000. Ugyanott 12 bérlemény,
600.000. Ugyanott adómentes, 1x2, 2x1
szobás, esslingeni rollók, pince, 240.000.
Piac-térhez közel 1x2, 4x1 szo-
bás, vízvezeték, 160.000. Ugyanott üzle-
tes sarokház, 2 lakással, vízvezeték,
250.000. V. Választó-u. közelében 7x1
szoba-konyhás 165.000. Ugyanott több
új, adómentes kis ház, kerttel, kisebb-
nagyobb telekkel, 85.000-tól 120.000. —
Azonkívül egyéb magán, bér, és üzletes
házak telkek, földek, szőlők, eladására
van megbízásom.

HATSCHER, Strada Marasesti (Kossuth-
ucca) 58-60., földszint 4.